

Hallituksen esitys Eduskunnalle yrityskiinnityslainsäädännöksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksellä pyritään laajentamaan yritysten mahdollisuuksia käyttää irtainta omaisuutta luoton vakuutena ja parantamaan tällä tavoin yritysten rahoitusmahdollisuuksia. Vuonna 1923 annettu irtaimistokiinnityslaki ehdotetaan korvattavaksi yrityskiinnityslailla ja irtaimistokiinnitys yrityskiinnityksellä. Yrityskiinnitystä voisivat käyttää luottojensa vakuutena kaikki ne elinkeinonharjoittajat, jotka on merkitty kaupparekisteriin. Tällaisia ovat muun muassa erilaiset yhtiöt ja muut elinkeinotoimintaa harjoittavat yhteisöt sekä yksityiset elinkeinonharjoittajat. Yrityskiinnitys koskisi kaikkea elinkeinonharjoittajan omistamaa, elinkeinotoimintaan kuuluvaa irtainta omaisuutta riippumatta siitä, missä omaisuus kulloinkin on.

Esityksen tarkoituksena on parantaa mahdollisuuksia käyttää irtainta omaisuutta luoton va-

kuutena myös siten, että yrityskiinnitys turvaisi velkojan aseman nykyistä irtaimistokiinnitystä paremmin. Tämä ehdotetaan toteutettavaksi antamalla yrityskiinnitykselle irtaimistokiinnitystä parempi etuoikeusasema elinkeinonharjoittajan konkurssissa sekä ottamalla muutoinkin nykyistä paremmin huomioon yrityskiinnityksen haltijan oikeudet ulosotossa ja konkurssissa.

Yrityskiinnityksiasiat käsittelisi ehdotuksen mukaan patentti- ja rekisterihallitus, jonka pitää määrätä kaupparekisteriin sisältyvät elinkeinonharjoittajia koskevat tiedot. Tuomioistuineläytökselle jäisi vain eräitä vanhojen irtaimistokiinnitysten kirjaamistehtäviä siirtymävaiheessa.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan noin kuuden kuukauden kuluttua siitä, kun Eduskunta on ne hyväksynyt.

YLEISPERUSTELUT

1. Esityksen yhteiskunnallinen merkitys

1.1. Esityksen tavoitteet

Yrityksen toimintaedellytysten luomisessa rahoitus on keskeinen tekijä. Yrityksen rahoitus tapahtuu osittain omarahoitteisesti (oma pääoma, poistot, voittovarojen käyttö), osittain turvautumalla lainanottoon. Tarvittavan rahoituksen järjestämistä vieraan pääoman turvin vaikeuttavat usein yrittäjän riittämättömät varauudet.

Vakuuksien avulla luotonantaja pyrkii varmistamaan luoton takaisinmaksun. Yritystoiminnan luototuksessa tavallisimmin esiintyvät vakuudet ovat arvopaperit, kiinteistökiinnitykset, takaukset ja irtaimistokiinnitykset.

Esityksellä pyritään parantamaan yritysten mahdollisuutta käyttää omaa irtainta omaisuutta luottojensa vakuutena. Tavoitteena on, että esityksen mahdollistama yritysten irtaimen omaisuuden tehostuva käyttö luottojen vakuutena vähentää yritysten tarvetta turvautua vakuusjärjestelyissä yrityksen ulkopuolisten tahojen antamiin vakuuksiin.

Irtaimen omaisuuden kiinnitysjärjestelmän kehittämisen tavoitteena on yritystoiminnan edellytysten parantaminen yleensäkin ja erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten rahoitusjärjestelyjen helpottaminen.

Esitykseen sisältyvien ulosotto- ja konkurssilainsäädäntöön tehtäviksi ehdotettujen muutosten tavoitteena on kehittää yritysikiinnityksestä nykyistä irtaimistokiinnitystä paremmin velkojaa turvaava vakuusmuoto. Nämä muutosehdotukset tähtäävät myös siihen, että yritykset säilyisivät pakkotäytäntöönpanotilanteissa kokonaisuutena ja toimintakykyisinä, millä on erityisesti työllisyyden kannalta suuri merkitys.

1.2. Keinot

Irtaimen omaisuuden käyttämistä luoton vakuutena voidaan parantaa kehittämällä nykyistä kiinnitysjärjestelmää, parantamalla kiinnityksen etuoikeusasemaa sekä lisäämällä muutoinkin kiinnityksenhaltijan suojaa erityisesti ulosotossa ja konkurssissa.

Irtaimistokiinnityksen käyttömahdollisuuksien laajentamiseksi ehdotetaan, että kaikki ne elinkeinonharjoittajat, jotka on merkitty kaupparekisteriin, voisivat turvautua tähän vakuusmuotoon. Irtaimistokiinnityksen käyttökelpoisuuden parantamiseksi ehdotetaan kiinnitysjärjestelmän uudistamista myös siten, että pääsääntöisesti kaikki yrityksen irtain omaisuus, mukaan lukien irtainten esineiden lisäksi muun muassa rahavarat ja saatavat sekä käyttöoikeudet ja immateriaalioikeudet, voisivat kuulua kiinnityksen piiriin. Kiinnitys kohdistuisi kaikkeen elinkeinonharjoittajan elinkeinotoiminnassa käytettävään irtaimen omaisuuteen riippumatta siitä, missä omaisuus kulloinkin sijaitsee. Tällainen muutos merkitsee sellaista laajennusta irtaimistokiinnitykseen, että on perusteltua nimittää uutta kiinnitystä yritysikiinnitykseksi. Lisäksi se edellyttää irtaimistokiinnityslain korvaamista yritysikiinnityslaila. Ehdotetun kaltainen yritysikiinnitysjärjestelmä on ollut käytössä Ruotsissa jo vuodesta 1966, jolloin asiaa koskeva laki (lag om företagsinteckning) tuli voimaan.

Yritysikiinnityksen toteuttaminen ehdotetun laajuutena edellyttää valtakunnallista keskitettyä rekisteriviranomaista. Tällaiseksi soveltuu parhaiten patentti- ja rekisterihallitus, jonka pitämään kaupparekisteriin sisältyvät tiedot kiinnitystä hakevasta elinkeinonharjoittajasta ja hänen yrityksestään.

Kiinnityksen vakuusarvoon vaikuttaa ratkaisevasti kiinnityksen etuoikeusasema. Yritysikiinnityksen vakuusarvon turvaamiseksi ehdotetaan, että yritysikiinnityksellä olisi nykyistä irtaimistokiinnitystä parempi etuoikeusasema pakkotäytäntöönpanotapauksissa. Saatava, jonka vakuudeksi on vahvistettu yritysikiinnitys, saisi maksun kiinnitetystä omaisuudesta muun muassa työntekijäin palkka- ja muiden saatavien jälkeen samalla etuoikeudella kuin etuoikeusasetuksen 4 a §:n mukaiset työnantajan maksettavaksi pannut ennakonpidätykset sekä sosiaaliturva- ja eläkevakuutusmaksut.

Kiinnityksenhaltijan asemaa parannettaisiin myös siten, että yritys voitaisiin myydä yhtenä kokonaisuutena pakkotäytäntöönpanossa. Lisäksi kiinnityksenhaltijalle turvattaisiin nykyistä paremmin tiedonsaanti kiinnitettyyn omaisuuteen kohdistuvista pakkoperintätoimenpiteistä.

2. Nykyinen tilanne ja asian valmistelu

2.1. Lainsäädäntö

Vakuudet tavataan jakaa henkilö- ja esine- eli reaaliavakuuksiin. Henkilöavakuuksista tärkein on takaus. Esineavakuuksista keskeisimmät ovat käteispankki sekä kiinnitys. Esineen vakuudeksi antaminen tapahtuu käteispanntauksessa luovuttamalla esine. Kiinnityksessä esinettä ei luovuteta, vaan vakuudeksi antaminen tapahtuu kiinnitysmenettelyn avulla.

Kiinnitykset voidaan jaotella sen mukaan, millaiseen omaisuuteen kiinnitys kohdistuu. Tämän mukaisesti voidaan erottaa kiinteistökiinnitykset sekä irtaimen omaisuuteen kohdistuvat kiinnitykset.

Irtaimistoa koskevan kiinnityksen kohteena voi olla tietty irtain esine tai oikeus taikka tietynlainen esinekokonaisuus.

Tietty irtain esine tai oikeus voi olla kiinnityksen kohteena seuraavissa tapauksissa:

- 1) kiinnitys vuokraoikeuteen ja vuokra-alueella oleviin vuokramiehen rakennuksiin;
- 2) kiinnitys tontinvuokraoikeuteen, joka on merkitty tontinvuokrarekisteriin;
- 3) aluskiinnitys, jossa kiinnityksen kohteena on alusrekisteriin merkitty alus;
- 4) ilma-aluskiinnitys, jossa kiinnityksen kohteena on rekisteriin merkitty ilma-alus; ja
- 5) autokiinnitys, jossa kiinnityksen kohteena ovat autorekisteriin merkitty kuorma-auto ja

perävaunu tai linja-auto taikka erikoisauto, traktori, moottorityökone tai moottorikäyttöinen laite.

Edellä olevan luettelon kohdissa 1 ja 2 tarkoitettut kiinnitykset luetaan voimassa olevan lainsäädännön mukaan kiinteistökiinnityksen piiriin, josta on säädetty kiinnitysasetuksessa. Irtaimisto voi kiinnityksen kohteena olla osana myös niin sanottua sähkölaitoskiinnitystä, josta on säädetty sähkölaitoskiinteistöistä annetussa laissa (936/48). Aluskiinnityksestä on säädetty alusrekisterilain (211/27) 2 luvussa. Ilma-aluskiinnityksestä on säädetty kiinnityksestä ilma-aluksiin annetussa laissa (211/28) ja auto-kiinnityksestä autokiinnityslaisissa (810/72).

Vuonna 1923 annetun irtaimistokiinnityslain (55/23) mukaisen niin sanotun varsinaisen irtaimistokiinnityksen kohteena ovat sen sijaan yrityksen tietyllä alueella olevat tietyntyyliset vaihtuvakin esineet. Irtaimistokiinnitys voidaan vahvistaa tietyn rahamääräisen tai tavaran ilmoitetun sitoumuksen vakuudeksi. Vuonna 1979 annettu laki irtaimistokiinnityslain muuttamisesta (826/79) laajensi irtaimistokiinnityksen käyttömahdollisuuksia. Nykyisin irtaimistokiinnitys voidaan vahvistaa maatalousyrityksen sekä sellaisen laitoksen tai liikkeen irtaimistoon, josta on tehty ilmoitus siten kuin elinkeinonharjoittamisen oikeudesta 27 päivänä syyskuuta 1919 annetussa laissa on säädetty. Edellä mainitulla lailla laajennettiin myös kiinnityksen kohteeksi kelpaavan omaisuuden piiriä. Yhä edelleenkin kiinnityksen kohteena voivat olla vain irtaimet esineet eli niin sanottu irtaimisto. Laajennuksen jälkeenkin kiinnityksen ulkopuolelle jäävät nykyisin yrityksen rahoitusomaisuus (esimerkiksi saatavat) sekä erilaiset oikeudet, kuten immateriaalioikeudet (mallioikeus, patentti, tavaramerkki) ja käyttöoikeudet.

Irtaimistokiinnityksen käyttökelpoisuuteen on vaikuttanut paljon myös niin sanottu alueperiaate. Irtaimistokiinnityslain mukainen kiinnitetty omaisuus pysyy velan panttina ainoastaan niin kauan kuin se on kiinnitystä vahvistettaessa määrätyn, selvästi erotettavissa olevan alueen rajojen sisäpuolella.

Irtaimistokiinnityksiasiat käsitellään alioikeuden arkistossa sillä paikkakunnalla, jossa kiinnityksen kohteena oleva laitos, viljelmä tai varastopaikka on. Irtaimistokiinnityksistä pidetään samanlaista pöytäkirjaa kuin kiinteistökiinnityksasioissa. Rasiustodistusten antamisesta

ei voimassa olevaan lainsäädäntöön sisälly irtaimistokiinnityksiä koskevia erityisiä säännöksiä.

Kiinnityksenhaltijan suojaamistarkoituksessa on irtaimistokiinnityslaisissa säädetty niistä tapauksista, joissa kiinnityksenhaltija on oikeutettu käsittelemään saatavaa ennakko- ja eräntyneenä. Niihin kuuluu muun muassa se, että panttina olevaa omaisuutta hoidetaan huonosti tai se pilaantuu niin, että kiinnityksenhaltijan vakuus huomattavasti vähenee taikka että laitoksen siirtämisestä ei ole tehty lain edellyttämää ilmoitusta.

Irtaimistokiinnitys ei estä kiinnitetyn omaisuuden ulosmittaamista eikä myymistä toisen velkojan saatavasta. Kun panttina olevaa omaisuutta ulosmitataan velallisen muusta velasta, kiinnityksenhaltija saa maksun vain, jos hän on sitä ennen pakkohuutokauppaa ulosottomieheltä vaatinut. Ulosottolaki ei nykyisin edellytä tietojen lähettämistä kiinnityksenhaltijalle saatavan ulosmittaamisesta. Irtaimistokiinnityksen haltijalle ilmoitetaan nykyisin viran puolesta vain omaisuuden myymisestä pakkohuutokaupassa (laki ulosottolain 5 luvun muuttamisesta, 827/79).

Kiinnityksenhaltijan asemaan vaikuttavat osaltaan ne järjestelyt, joita noudatetaan ulosotossa ja konkurssissa. Kiinnityksenhaltijan asema suhteessa muihin velkoihin määräytyy etuoikeusasetuksen mukaisen etuoikeusjärjestyksen perusteella. Etuoikeus merkitsee velkojalle oikeutta saada valvomansa saatava konkurssiin luovutetuista varoista ennen muita saamisista. Irtaimistokiinnityksen haltija ei ole käteispanttin haltijan ja kiinteistökiinnityksen haltijan tavoin konkurssissa niin sanottu separatisti. Hänellä ei toisin sanoen ole oikeutta saada saatavalleen maksua panttina olevasta omaisuudesta konkurssimenettelystä huolimatta. Irtaimistokiinnitystä edeltävät etuoikeusjärjestyksessä mainittujen separatistien lisäksi työsuhde-saatavat, palkasta tehdyt ja tehtävät ennakko-pidätykset ja sosiaaliturvamaksut sekä eläkevakuutusmaksut, vuokranantajan etuoikeus sekä eräät tontin- ja maanvuokramaksut. Ennen vuonna 1960 säädettyä etuoikeusasetuksen muutosta (184/60) irtaimistokiinnitys tuli yrityksen maksamattomien verojen jälkeen; mainitulla lailla järjestys muutettiin päinvastaiseksi.

Voimassa olevan lainsäädännön mukaan irtain omaisuus on ulosotossa ja konkurssissa myytävä pakkohuutokaupalla esine kerrallaan. Konkurssissa irtain omaisuus voidaan myydä pakkohuutokauppaa pitämättä vain, jos kaikki vel-

kojat ovat siitä yksimielisiä eikä velallinen vastusta myymistä tällä tavalla. Tavaravarasto voidaan myydä muutoin kuin pakkohuutokaupalla, jos ne velkojainkokouksessa läsnä olevat velkojat, joiden saamiset edustavat yli puolta hae-
tuista saatavista, niin päättävät.

2.2. Käytäntö ja epäkohdat

Tuomioistuinstilastoista ilmenee, että irtaimistokiinnitettyjen velkakirjojen pääoman yhteismäärä on viime vuosina ollut noin 2 miljardia markkaa vuosittain. Selvityksissä on kuitenkin ilmennyt, että saman velan vakuudeksi on yhtäaikaaisesti irtaimistokiinnityksen kanssa useimmiten vahvistettu myös kiinteistökiinnitys. Arvioiden mukaan vain noin puolet vahvistetuista irtaimistokiinnityksistä on myönnetty ilman, että samanaikaisesti olisi saman velan vakuudeksi vahvistettu kiinteistökiinnitys. Näissäkin tapauksissa selvitykset siitä, paljonko näitä panttivelkakirjoja vastaan on myönnetty luottoa, puuttuvat.

Irtaimistokiinnityksen ei katsota täyttävän esimerkiksi osuuspankkilain (542/69) ja säästöpankkilain (541/69) vaatimusta turvaavasta vakuudesta. Liikepankkien luotonannossa irtaimistokiinnitysten käytölle ei ole vastaavia lainsäädännöllisiä esteitä. Rahalaitokset eivät yleensä hyväksy irtaimistokiinnitystä luoton yksinomaiseksi vakuudeksi, vaan sitä käytetään lähinnä täyte- ja lisävakuutena. Irtaimistokiinnityksillä on suhteessa luotonantoon suurin merkitys valtion taloudellisella vastuulla toimivien laitosten, erityisesti Kehitysaluerahaston luotonannossa. Tällöinkin luotonantajan riskiä pyritään pienentämään erityisin menettelyin.

Teollisuusyrityksistä suurimman irtaimistokiinnityksen käyttäjäryhmän muodostavat selvityksen mukaan metalli- ja konepajatuotteita valmistavat yritykset. Vuonna 1979 toteutetun lainmuutoksen jälkeen erityisesti kauppa- ja tukkuliikkeet ovat tulleet merkittäväksi irtaimistokiinnityksen käyttäjäryhmäksi. Selvitys vuoden 1980 kiinnityskäytännöstä osoitti, että kaikista vahvistetuista kiinnityksistä noin viidennes oli vahvistettu mainittujen liikkeiden irtaimistoihin.

Irtaimistokiinnityksen käyttö maatalousyrityksissä on verrattain vähäistä. Esimerkiksi vuonna 1978 vahvistettiin koko maassa lähes 900 irtaimistokiinnitystä teollisuusirtaimistoon,

mutta vain 11 irtaimistokiinnitystä maatalousirtaimistoon.

Irtaimistokiinnityksestä ei ole muodostunut vakuusmuotoa, jota yritykset voisivat tehokkaasti käyttää rahoitusjärjestelyissä. Tällä kiinnitysmuodolla ei juuri ole vakuusarvoa, mikä johtuu paitsi kiinnitysjärjestelmän heikkouksista, myös ennen kaikkea sen tuottamasta heikkona pidetystä etuoikeusasemasta. Lisäksi irtaimistokiinnitys on sekä velkojalle että velalliselle arvoonsa verrattuna kallis vakuusmuoto, koska se tiukan alue- ja laatusidonnaisuuden sekä velallisen laajan määräämisvallan vuoksi edellyttää jatkuvaa yrityksen tilan seurantaa.

2.3. Asian valmistelu

Ehdotetun kaltaisen yritysikiinnitysjärjestelmän tarpeellisuutta korostettiin jo säädettäessä nykyistä autokiinnityslakia vuonna 1972. Pienen ja keski-suuren yritystoiminnan kehittämistä selvittänyt toimikunta ehdotti mietinnössään (komiteamietintö 1978: 42) yritysten kiinnitysjärjestelmän kokonaisuudistusta. Eduskunta edellytti hyväksyessään vuonna 1979 ehdotuksen laiksi irtaimistokiinnityslain muuttamisesta, että hallitus selvittää irtaimistokiinnityslainsäädännön kehittämismahdollisuudet ja ryhtyy selvityksen perusteella tarpeellisiin lainsäädäntötoimiin.

Eduskunnan edellyttämä selvitystyö annettiin toimikunnan tehtäväksi. Tämä yritysikiinnitystoimikunta ehdotti mietinnössään (komiteamietintö 1981: 56) yritysikiinnityslain säätämistä. Toimikunnan ehdotuksista annetuista lausunnoista on julkaistu tiivistelmä (Oikeusministeriön lainvalmisteluosaston julkaisu 7/1982). Lausunnoissa pidettiin irtaimistokiinnitysjärjestelmän kehittämistä tarpeellisenä sekä ehdotuksia pääpiirteissään toteuttamiskelpoisina. Toimikunnan ehdotusta yritysikiinnityksen etuoikeusasemasta vastustivat kuitenkin valtiovarainministeriö, työvoimaministeriö, verohallitus, Finlands svenska kommunförbund, Eläketurvakeskus, Työeläkelaitosten liitto ja Vakuutusyhtiöiden Keskusliitto.

3. Esityksen organisatoriset ja taloudelliset vaikutukset

Esityksen keskeisiin periaatteisiin kuuluu, että yritysikiinnitys koskee elinkeinonharjoitta-

jan kiinnitettyä omaisuutta riippumatta siitä, missä se kulloinkin on. Tällaisen järjestelmän toteuttaminen on käytännöllisintä siten, että yritys kiinnitysasiat käsittelee ja ratkaisee yksi valtakunnallinen viranomaislainen. Koska yritys kiinnitystä käyttäviä yrityksiä koskevat perustiedot sisältyvät patentti- ja rekisterihallituksen pitämiin rekistereihin sekä tälle viranomaiselle tehtyihin erilaisiin ilmoituksiin, tämä keskusvirasto on katsottu sopivimmaksi yritys kiinnitysasioita käsitteleväksi viranomaiseksi.

Ehdotettu kiinnitysjärjestelmän uudistaminen lisää niiden elinkeinonharjoittajien määrää, jotka voivat käyttää tätä kiinnitysmuotoa luottojensa vakuutena. Kun yritys kiinnitys muutokin olisi nykyistä irtaimistokiinnitystä vahvempi vakuus, on todennäköistä, että yritys kiinnityksiä haetaan enemmän kuin nykyisiä irtaimistokiinnityksiä. Lähtökohtana on pidetty sitä, että kiinnitysrekisteriviranomaisen käsiteltäväksi tulisi alkuvaiheessa noin 3 000 sekä myöhemmin noin 4 000—5 000 asiaa vuosittain. Tehtävien asianmukainen hoitaminen lisää patentti- ja rekisterihallituksen henkilöstötarvetta kolmella henkilöllä, mistä aiheutuu valtiolle noin 300 000 markan vuotuinen meno. Rekisterin pitämiseen tarvittavan tekniikan hankinta ja ylläpito aiheuttavat vuosittain noin 14 000 markan kustannukset. Jos rekisterin pito tapahtuu automaattisesti tietojenkäsittelyä apuna käyttäen, rekisterin perustamiskustannukset ovat noin 50 000 markkaa. Rekisterinpidosta aiheutuisi tässä vaihtoehdossa 168 000 markan vuotuiset käyttökulut. Ehdotuksesta johtuvien valtion tulojen lisäys on kuitenkin suurempi kuin aiheutuvat palkkaus- ja muut kustannukset.

Yritys kiinnitysasioissa annettavista toimituskirjoista suoritettavasta leimaverosta on arvioitu alkuvuosina kertyvän valtiolle tuloja 1 050 000 markkaa. Tähän lukuun ei sisälly se leimaveron määrä, joka kertyy panttivelkakirjojen leimaamisesta. Vuotuinen lisäys olisi siten irtaimistokiinnitysasioihin verrattuna noin 525 000 markkaa.

Yritys kiinnityksen etuoikeusaseman järjestämisen vaikutuksia valtiolle tulevaan ennakkopidätysten kertymään on vaikeata arvioida. Selvää kuitenkin lienee, että veroviranomaisten on nykyistä kiinteämmin seurattava ennakonpidätysten tilitystä sekä tehostettava perintää valtion saatavien turvaamiseksi yritys kiinnityksen haltijan tullessa valtion ennakonpidätys- ym.

saatavien kanssa samaan etuoikeusasemaan. Kehitys voi mahdollisesti tehostuvan perinnän myötä johtaa siihen, että ennakkopidätys- ja sosiaaliturvamaksurästejä ei enää kerry yhtä pitkältä ajalta kuin nykyisin. Sama koskee eläkevakuutusmaksuja ja muita voimassa olevan lain 4 a §:ssä tarkoitettuja saamisia.

Ehdotetulla muutoksella voi olla tehostuneen perinnän johdosta vaikutusta siihen, että konkurssit tapahtuvat nykyistä aikaisemmassa vaiheessa, jollei yrittäjä saa rahoitustilannettaan järjestykseen esimerkiksi saamalla vakuutusarvoltaan parantunutta yritys kiinnitystä vastaan luottoja rästien maksamista varten. Tätä ei ole pidettävä pelkästään kielteisenä seikkana, koska konkurssiin asettamisen pitkittämisestä on useimmiten haittaa kaikille osapuolille. Ei myöskään voida pitää asianmukaisena sitä, että konkurssin tuleminen pitkitetään siten, että verottaja jättämällä rästejä perimättä käytännössä rahoittaa yritysten toimintaa varsinaisten luottolaitosten asemesta.

4. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Esitykseen on sisällytetty yritys kiinnitysjärjestelmän aikaansaamiseksi tarpeelliset ehdotukset etuoikeusasetuksen sekä ulosottolain ja konkurssisäännön muuttamiseksi. Etuoikeusasetuksen laajempi muutos on vireillä vuonna 1972 jätetyn etuoikeuslakikomitean mietinnön pohjalta. Konkurssioikeuden kehittämiskomitean mietinnön (1978: 37) pohjalta valmistellaan konkurssimenettelyn uudistamista. Ulosottolain uudistamiseen tähtäävä valmistelutyö on myös käynnistetty oikeusministeriössä. Mainitut mietinnöt ovat sisältäneet tähän esitykseen sisältyvien ehdotusten kanssa samansuuntaisia ehdotuksia muun muassa etuoikeuskysymyksistä. Tämän esityksen ja edellä mainittujen lainuudistushankkeiden välillä ei kuitenkaan ole sellaista yhteyttä, joka estäisi toteuttamasta nyt ehdotetut muutokset ulosotto-, konkurssi- ja etuoikeuslainsäädäntöön.

Hallituksen esitykseen 1983 vp. n:o 80 sisältyvän leimaverolain muutosehdotuksen tultua hyväksytyksi tulee tähän esitykseen sisältyvän leimaverolain muuttamisesta annetun lain johdolausetta muuttaa, koska laeilla muutetaan samaa leimaverolain pykälää.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakien perustelut

1.1. Yrityskiinnityslaki

1 luku. Yrityskiinnityksen soveltamisala

1 §. *Yrityskiinnitys.* Pykälässä olisi säännös siitä, ketkä voisivat käyttää yrityskiinnitystä luottojensa vakuutena ja mikä on kiinnityksen kohde. Tavoitteena on, että ehdotettu kiinnitysmuoto olisi kaikkien elinkeinonharjoittajien käytettävissä. Lakiehdotuksen mukaan yrityskiinnitystä voisivat käyttää kaikki ne elinkeinonharjoittajat, jotka on merkitty kaupparekisteriin.

Kaupparekisterilain (129/79) 3 §:ssä on lueteltu ne elinkeinonharjoittajat, jotka ovat velvolliset tekemään kaupparekisterilain mukaisen perusilmoituksen kaupparekisterimerkintää varten. Tällaisia ovat muun muassa erilaiset yhtiöt ja osuuskunnat, elinkeinoa harjoittavat aatteelliset yhdistykset ja säätiöt sekä laissa määritellyt yksityiset elinkeinonharjoittajat. Kaupparekisterilain mukaan perusilmoituksen saa tehdä myös sellainen elinkeinonharjoittaja, jolla ei ole ilmoitusvelvollisuutta. Kaupparekisteriin voidaan siis merkitä kaikki elinkeinonharjoittajat laivansiännistöä lukuun ottamatta, muun muassa maatalouden, turkistarhauksen ja kalastuksen harjoittajat. Laissa elinkeinonharjoittajalla tarkoitetaan sekä liikkeen- että ammatinharjoittajaa. Se, ettei laivansiännistön omaisuuteen voida vahvistaa yrityskiinnitystä, ei vakuuskysymysten järjestämisen kannalta aiheuta ongelmia, koska alusrekisterilaissa säädetty aluskiinnitys on yhä edelleen käytettävissä.

Ehdotetun lain mukaan yrityskiinnitys voidaan vahvistaa elinkeinonharjoittajan elinkeinotoimintaan kuuluvaan irtaimen omaisuuteen. Edellytyksenä on siten ensiksikin se, että elinkeinonharjoittaja omistaa hänen elinkeinotoiminnassaan käytettävän omaisuuden. Toiseksi yrityskiinnitys ei saa koskea elinkeinonharjoittajan yksityistä omaisuutta. Erottelulla on merkitystä lähinnä yksityisen elinkeinonharjoittajan omaisuuden kohdistuvan kiinnityksen kannalta. Yhteisömuotoisen elinkeinonharjoittajan omaisuuteen vahvistettu kiinnitys koskisi käytännössä kaikkea lain 3 §:n mukaan kiinnityskelpoista irtainta omaisuutta.

Yrityskiinnitys tuottaisi panttioikeuden elinkeinonharjoittajan omistamaan elinkeinotoimin-

taan kuuluvaan irtaimen omaisuuteen ilman, että tämän omaisuuden hallinnasta luovutaan. Panttioikeus syntyy lakiehdotuksen 7 §:n mukaan kun sitoumus, jonka täyttämisen vakuudeksi yrityskiinnitys on vahvistettu, annetaan pantiksi siten kuin asianomaisen sitoumuksen panttaamisesta on erikseen säädetty.

2 §. *Panttivelkakirja.* Pykälässä olisi säännös siitä, minkälaisen sitoumuksen suorittamisen vakuudeksi yrityskiinnitys voitaisiin vahvistaa. Ehdotuksen mukaan kiinnitys voitaisiin vahvistaa elinkeinonharjoittajan antaman haltijalle taikka nimetylle henkilölle tai tämän määräämälle asetetun velkakirjan pääoman ja koron sekä velkakirjassa ilmoitettujen perimiskustannusten maksamisen vakuudeksi. Kysymyksen tulisi siis vain juokseva velkakirja, joka tavallisimmin käytännössä olisi haltijavelkakirja. Määränneisvelkakirjan käyttö on katsottu tarpeelliseksi myös mahdollistaa, jotta Kehitys- aluerahasto Oy:lle ja muille leimaverolain 51 ja 51 a §:ssä (512/77) tarkoitetuille velkojille annetuista saamistodisteista ei edelleenkään tarvitsisi suorittaa leimaveroa.

Yrityskiinnitys voitaisiin vahvistaa vain saatavan maksamisen vakuudeksi. Muunlaisten oikeuksien kuten käyttöoikeuden vakuudeksi ei yrityskiinnitystä siten voitaisi vahvistaa. Tässä suhteessa yrityskiinnitys eroaisi kiinteistökiinnityksestä.

Vakuussitoumus on liitännäinen, toista sopimusta täydentävä sopimus. Vakuuden käyttö voi liittyä mitä moninaisimpiin sitoumuksiin, kuten velka-, kauppa- tai urakkasopimukseen. Lakiehdotuksen mukaan riippumatta sen sitoumuksen luonteesta, joka luo vakuuden asettamisen tarpeen, yrityskiinnitys vahvistettaisiin rahamääräisen velkasitoumuksen maksamisen vakuudeksi. Kiinnitettyä velkakirjaa käytettäisiin vakuutena samalla tavoin kuin niin sanottua panttivelkakirjaa yleensäkin riippumatta siitä, onko pääsitoumus luonteeltaan raha- tai tavarasaaminen vai muu sitoumus. Panttivelkakirja olisi laadittava 17 §:n mukaan rekisteriviranomaisen vahvistaman kaavan mukaisena. Tähän velkakirjaan rekisteriviranomainen merkitsee 18 §:n mukaisesti kiinnitystodistuksen.

3 §. *Kiinnityskelpoinen omaisuus.* Säännösehdotus sisältää tarkemman luettelon siitä omaisuudesta, jota yrityskiinnitys koskee.

Yrityskiinnitys koskisi vain irtainta omaisuutta. Tämä rajoitus merkitsee sitä, että yri-

tyskiinnityksen ulkopuolelle jäävät kiinteään omaisuuteen kuuluvina sellaiset irtaimet esineet, jotka kuuluvat kiinteistön yhteyteen sen tarpeistona samoin kuin kiinteistön niin sanotut ainesosat. Kiinteistön ainesosina voidaan omistajalle kuuluvien rakennusten lisäksi mainita muun muassa maapohjaan tai rakennukseen kiinteästi yhdistetyt laitteet. Kiinteistön tarpeisto voi käsittää mitä erilaisimpia esineitä, esimerkiksi kiinteistöltä saadut ja sen tarpeisiin varatut tuotteet. Lainsäädännössä ei ole määritelty irtaimen ja kiinteän omaisuuden käsitteitä eikä asiasta tässäkin yhteydessä ehdoteta annettavaksi säännöksiä. Asia jää edelleen oikeuskäytännön varaan.

Kiinnityskelpoiseen omaisuuteen kuuluisi laissa luettelut irtain omaisuus. Luettelon perustana on käytetty yrityksen omaisuuden jakamista kirjanpidollisesti käyttö-, vaihto- ja rahoitusomaisuuteen. Luettelo on laadittu siten, että sen eri kohdissa eri tyyppiset esineet ja oikeudet on mainittu esimerkkinä siitä kirjanpidollisesta omaisuustyyppistä, johon mainittu esine tai oikeus tavallisimmin kuuluu.

Pykälän 1 kohdassa on mainittu käyttöomaisuuteen kuuluvat fyysiset esineet. Tällaisia olisivat rakennukset, rakennelmat, koneet, kalusto ja näihin verrattavat irtaimet esineet. Myös muu käyttöomaisuus olisi kiinnityskelpoista omaisuutta. Siitä on 2 kohdassa erikseen luettelut immateriaalioikeudet, vuokraoikeudet, käyttöoikeudet, irrottamisoikeudet ja muut erityiset oikeudet. Immateriaalisista oikeuksista tärkeimpinä tässä yhteydessä voidaan pitää 2 kohdassa mainittua mallioikeutta, patenttioikeutta, tavaramerkkioikeutta ja toiminnioikeutta. Käyttöoikeuksista voidaan mainita sähkövoiman ja vesivoiman käyttöoikeus. Irrottamisoikeuksiin kuuluvat esimerkiksi kaivosoikeus, metsänhakkuusoikeus, turpeennosto-oikeus ja soranotto-oikeus. Vuokra-oikeuksia ovat maan- ja huoneenvuokraoikeudet.

Yrityskiinnityksen kohteena osamaksukaupalla hankittuun omaisuuteen ovat ostajan oikeudet osamaksukaupalla ostettuun esineeseen. Ulosottotoimenpiteet yrityskiinnityksen haltijan saatavan perimiseksi voidaan kohdistaa osamaksukaupalla ostettuun esineeseen siten kuin osamaksukaupasta annetun lain (91/66) 18 §:ssä on säädetty. Toisaalta myös myyjän kauppahintasaatava voi olla yrityskiinnityksen kohteena 4 kohdan mukaan.

Pykälän 3 kohdan mukaan kiinnityskelpoiseen omaisuuteen kuuluisivat aineet, tarvikkeet, valmisteet, tavarat ja muu vaihto-omaisuus.

On huomattava, että kiinnityskelpoiseen omaisuuteen kuuluu muukin käyttöomaisuus kuin 2 kohdassa luettelut oikeudet ja vastaavasti muukin vaihto-omaisuus kuin 3 kohdassa nimenomaisesti luettelut esineet. Siten esimerkiksi käyttöomaisuuteen kuuluvat arvopaperit ovat kiinnityskelpoista omaisuutta samoin kuin vastaavasti immateriaaliset oikeudet silloinkin kun ne kuuluvat vaihto-omaisuuteen.

Pykälän 1 ja 3 kohdassa tarkoitettu omaisuus vastaa nykyisen irtaimistokiinnityslain mukaista kiinnityskelpoista omaisuutta. Kiinnityskelpoiseen omaisuuden piiri laajenisi irtaimistokiinnitykseen verrattuna siten, että se edellä selostetulla tavalla koskisi kaikkea käyttöomaisuutta, minkä lisäksi yrityskiinnitys koskisi myös pykälän 4 kohdan mukaan kassavaroja, saatavia ja muita arvopapereita. Kiinnityskelpoiseen omaisuuteen luettaisiin siten sellaistaakin omaisuutta, joka voidaan helposti pantata, kuten osakkeet, obligaatiot ja muut arvopaperit. Samoin yrityskiinnityksen piiriin tulisivat saatavat, joita voidaan esimerkiksi niin sanotun factoring-järjestelmän avulla käyttää yrityksen rahoituksessa. Tarkoituksena on, ettei yrityskiinnitys kuitenkaan estäisi näiden käyttöä erikseen yrityksen rahoitustoiminnassa (4 § 3 mom.). Jos sanotunlaista omaisuutta on elinkeinonharjoittajan hallussa silloin kun pakko-täytäntöönpano yrityskiinnityksen perusteella tapahtuu, mainitut omaisuuserät kuuluisivat yrityskiinnityksen piiriin. Saatavia ovat myös pankkitalletukset. Saatavien sisältäminen kiinnitettyyn omaisuuteen ei estä niiden käyttämistä kuittaukseen.

Lakiehdotuksen mukaan kiinnityskelpoiseen omaisuuteen tulisi kuulumaan omaisuutta, jota ei voida ulosmitata. Ulosottolakiin sisältyvistä ulosmittauskielloista on tässä yhteydessä tärkein kielto ulosmitata omaisuutta, jota ei voi luovuttaa. Siten sellaiseen saatavan perimiseksi, jonka vakuudeksi on vahvistettu yrityskiinnitys, ei voida ulosmittausta kohdistaa esimerkiksi sellaiseen vuokraoikeuteen, joka ei ole siirrettävissä. Toiminimilain (128/79) 17 §:n mukaan ei toiminimeä saa ulosmitata. Tavaramerkkilain (7/64) 35 §:n mukaan ei oikeutta tavaramerkkiin saa ulosmitata, jollei siihen ole perustettu panttioikeutta. Kun esityksen yhtenä tavoitteena on pyrkiä säilyttämään yrityskokonaisuus myös pakkotäy-

täntöönpanossa, on sekä toiminimen että tavaramerkin sisällyttäminen kiinnityskelpoiseen omaisuuteen katsottu tarpeelliseksi, varsinkin kun tavaramerkkioikeus kuuluu aina ja toiminnimi eräissä tapauksissa konkurssipesään.

4 §. *Yrityskiinnityksen suhde muihin vakuusmuotoihin.* Pykälässä ehdotetaan määriteltäväksi yrityskiinnityksen suhde muihin vakuusmuotoihin. Pääsääntö olisi, ettei yrityskiinnitys koske sellaista omaisuutta, johon voidaan vahvistaa kiinnitys muun lain mukaan. Kuten edellä on todettu, tietyt irtaimet esineet luetaan kiinteistöön kuuluviksi ja ne tulevat siten kiinteistökiinnityksen piiriin. Kiinnitysasetuksen mukaan voidaan lisäksi tietyin edellytyksin vahvistaa kiinnitys vuokraoikeuteen ja vuokra-alueella oleviin rakennuksiin (niin sanottu laitосkiinnitys) sekä tontinvuokraoikeuteen. Yrityskiinnityksen ulkopuolelle jäisivät myös alukset, jotka voidaan kiinnittää alusrekisterilain mukaan samoin kuin ilma-alukset, jotka voidaan kiinnittää kiinnityksestä ilma-aluksiin annetun lain mukaan.

Yrityskiinnityksen suhde autokiinnityslain mukaiseen autokiinnitykseen on katsottu tarpeelliseksi järjestää edellisistä poiketen. Yrityskiinnitys koskisi myös autokiinnityslaissa tarkoitettua kiinnityskelpoista omaisuutta, kuten autoja ja työkoneita. Jos tällaiseen omaisuuteen on ennen yrityskiinnityksen vahvistamista vahvistettu autokiinnitys, yrityskiinnitys koskisi autokiinnityslain mukaan kiinnitetystä omaisuudesta saatavaa kauppahintaa siltä osin kuin se ei mene autokiinnityksen perusteena olevan velan maksuun.

Ehdotettu 2 momentti sisältää säännökset niitä tilanteita varten, joissa maa-alue ja sillä oleva yrityskiinnityksen piiriin kuuluva kiinnitetty irtain omaisuus, erityisesti vuokramiehen omistama rakennus, joutuvat saman henkilön omistukseen. Yrityskiinnitys säilyy tällöin edelleen voimassa yrityskiinnityksen alaiseen omaisuuteen siitä huolimatta, että irtain omaisuus sanotulla tavalla tulee kiinteistöön kuuluvaksi. Yrityskiinnitys tuottaa etuoikeuden maksun saantiin yrityskiinnityksen alaisen omaisuuden arvosta ennen kiinteistöön aikaisemmin vahvistettuja kiinnityksiä, jotka laajenevat koskemaan myös yrityskiinnitettyä omaisuutta.

Ehdotetun 3 momentin mukaan yrityskiinnityksen kohteena olevaa omaisuutta ei arvopapereita ja saatavia lukuun ottamatta saa antaa pantiksi. Muunlaisen omaisuuden panttaus ei ehdotuksen mukaan sitoisi yrityskiinnityksen haltijaa. Sen jälkeen kun yrityskiinnitys on vah-

vistettu, ei elinkeinonharjoittaja voi yrityskiinnityksen haltijaa sitovasti pantata muuta omaisuutta kuin arvopapereita ja saatavia. Siten esimerkiksi immateriaalisten oikeuksien erikseen panttaus olisi edelleen mahdollista, mutta se sitoisi yrityskiinnityksen haltijaa vain, jos panttaus on tapahtunut ennen yrityskiinnityksen hakemista.

5 §. *Kiinnitettävän omaisuuden yksilöinti.* Yrityskiinnitys koskisi 1 momentin mukaan pääsääntöisesti kaikkea elinkeinonharjoittajan omistamaa kiinnityskelpoista omaisuutta. Koska kiinnityksen kohteena oleva omaisuusmassa vaihtelee eri aikoina, merkitystä ei ole sillä, onko omaisuus ollut elinkeinonharjoittajalla jo kiinnitystä vahvistettaessa vai onko hän saanut sen omistukseensa vasta myöhemmin.

Ehdotetun 2 momentin mukaan olisi mahdollista yrityskiinnityksen vahvistaminen myös rajoitettuna. Erityisesti suurissa monitoimialayrityksissä voi olla erillisiä yksiköitä, joiden vakuusjärjestelyt on tarpeellista ja mahdollista hoitaa erillisinä. Yrityksen osan kiinnittämismahdollisuus on tarkoitettu niitä tilanteita varten, joissa yrityksen osa on itsenäinen. Tällaisesta esimerkkinä voidaan mainita toimialan tulovastuullisuus sekä se, että toimintaa harjoitetaan aputoiminimellä.

Kiinnitys voitaisiin vahvistaa myös siten rajoitettuna, että se koskisi elinkeinonharjoittajan tietyllä alueella, joko yhdessä tai useammassa kunnassa taikka yhdessä tai useammassa läänissä, harjoitettavaan toimintaan kuuluvaa kiinnityskelpoista omaisuutta. Näissäkään tapauksissa sillä seikalla, missä omaisuus tosiasiallisesti sijaitsee, ei olisi merkitystä.

Mahdollisuus määrätä kiinnityksen laajuudesta olisi kuitenkin vain ensimmäistä yritystä koskevaa kiinnityshakemusta tehtäessä. Pykälän 3 momentti sisältää vaatimuksen siitä, että saman elinkeinonharjoittajan irtainta omaisuutta rasittavien kiinnitysten tulee olla rajoitusperusteeltaan samanlaisia siten, etteivät kiinnitykset voi olla osittain päällekkäisiä. Yrityskiinnitystä ei siten saisi vahvistaa niin, että se rajoitusperusteeltaan poikkeaisi toisesta saman elinkeinonharjoittajan irtaimen omaisuuteen vahvistetusta tai aiemmin haetusta kiinnityksestä. Rajoitusperusteiden samanlaisuus merkitsee sitä, että kiinnitykset on vahvistettava joko toimialoitain tai alueellisesti rajoitettuna. Jos rajoitusperusteena on alueellinen jaottelu, kiinnitys on mahdollinen vain yhtäläisin perustein osoitettuihin alueisiin. Jos

kiinnitys on vahvistettu jollakin tavoin rajoitettuna, ei yritykseen kokonaisuudessaan voida tämän jälkeen vahvistaa kiinnitystä.

6 §. *Yhteisen kiinnityksen kielto.* Säännösehdotus sisältää kiellon kiinnittää kahden tai useamman elinkeinonharjoittajan irtainta omaisuutta saman sitoumuksen vakuudeksi. Tällaisen kiellon perusteena on erityisesti niiden ongelmien välttäminen, jotka aiheutuisivat erilaisten kiinnitysten sallimisesta. Säännös ei estä luonnollisestikaan sitä, että saman sitoumuksen vakuudeksi luovutetaan useampia eri elinkeinonharjoittajien irtaimen omaisuuteen kiinnitettyjä panttivelkakirjoja.

Milloin yritys jaetaan elinkeinotoiminnan jatkamista varten, säilyisi 11 §:n 1 momentin mukaan kiinnitys ja se kohdistuisi samanaikaisesti useamman elinkeinonharjoittajan omaisuuteen.

2 luku. Yrityskiinnityksen oikeusvaikutukset

7 §. *Yrityskiinnityksen tuottama oikeus.* Yrityskiinnitys tuottaa panttioikeuden elinkeinonharjoittajan kiinnityskelpoiseen omaisuuteen. Kiinnitys sinänsä ei tuota panttioikeutta. Panttioikeus syntyy, kun velkakirja, jonka suorittamisen vakuudeksi yrityskiinnitys on vahvistettu, on annettu eri sitoumuksen täyttämiseksi pantiksi. Tällä tavoin panttivelkakirjoja käytetään yleisesti mitä erilaisimpien pääsitoumusten, kuten velkasitoumuksen (käärevelkakirjan) taikka kaupan, urakan tai muusta sopimuksesta aiheutuvien velvoitteiden täyttämisen vakuutena. Velkakirjan panttaamista koskevat velkakirjalain (622/47) 10 §:n mukaan samat säännökset kuin velkakirjan luovuttamisesta. Panttivelkakirjan panttaukseen sovelletaan siis velkakirjalain 2 luvun säännöksiä.

8 §. *Yrityskiinnityksen voimaantulo sekä yrityskiinnitysten keskinäinen etuoikeus.* Vahvistettu yrityskiinnitys on ehdotuksen mukaan voimassa siitä päivästä, jona kiinnityshakemus annettiin rekisteriviranomaiselle. Tarkoituksena on, että milloin asiakirjat ovat asianmukaisesti laaditut eikä muuta syytä erityiselvityksiin ole, kiinnitys vahvistetaan samana päivänä kuin hakemus tehdään.

Yrityskiinnitysten keskinäinen etuoikeus järjestyy tavanomaiseen tapaan niin sanotun aikaprioriteettiperiaatteen mukaan. Aikaisemmin haetulla kiinnityksellä on etuoikeus myöhemmin haettuun nähden. Samana päivänä haetut kiinnitykset tuottavat yhtäläisen oikeuden, jollei hakemuksen perusteella ole kiinnitystä vah-

vistettaessa toisin määrätty. Tämä tapahtuu joko siten, että hakija numeroin tai muutoin osoittaa kiinnitettävien velkakirjojen etuoikeusjärjestyksen kiinnitystä haettaessa tai siten, että useat hakijat esittävät asiasta tekemänsä sopimuksen rekisteriviranomaiselle.

9 §. *Kiinnitetyn omaisuuden luovutus.* Yrityskiinnitys koskee omaisuusmassaa, jossa yksittäiset esineet ja oikeudet voivat vaihtua. Yrityskiinnitys ei estä kiinnitetyn omaisuuden sellaista luovuttamista ja käyttämistä, jota elinkeinotoimintaan kuuluva säännöllinen tavaravaihto tai omaisuuden tarpeellinen uusiminen tai muu normaali liiketoiminta edellyttävät. Kun omaisuutta on luovutettu sanotulla tavalla, yrityskiinnityksen tuottama panttioikeus luovutettuun omaisuuteen lakkaa.

Koska vilpittömässä mielessä olevaa luovutuksensaajaa on suojattava, 2 momentin mukaan normaalista liiketoiminnasta poikkeavakin luovutus lakkauttaisi panttioikeuden luovutettuun omaisuuteen, jos luovutuksensaaja on saannon tapahtuessa ollut vilpittömässä mielessä. Luovutuksensaajan on katsottava olevan vilpittömässä mielessä, jollei hän ole tiennyt eikä hänen ole pitänytkaan tietää elinkeinonharjoittajan poikkeavan normaalista liiketavasta ja toimivan kiinnityksenhaltijan vahingoksi.

Kiinnityksenhaltijan oikeutta loukkaavan toiminnan varalta ehdotuksen 15 §:n 1 kohdan säännös suojaa velkojaa ja velkojalla on sen mukaan oikeus tällaisessa tapauksessa hakea saatavalleen maksua, vaikkei saatava muutoin olisiakaan erääntynyt.

10 §. *Yrityksen luovutus.* Yrityskiinnityksen kohteena on yrityksen kiinnityskelpoinen irtain omaisuus. Yrityksen luovutus ei pääsääntöisesti vaikuttaisi kiinnityksenhaltijan oikeuteen. Jos koko yritys ja samalla kaikki se omaisuus, jota yrityskiinnitys koskee, luovutetaan, säilyy kiinnityksenhaltijan panttioikeus voimassa ja tuottaa etuoikeuden maksun saamiseen ennen saatavaa, jonka vakuudeksi myönnettylle kiinnitykselle luovutuksensaaja on antanut suostumuksensa. Sama koskisi sellaisen yrityksen osan luovuttamista, johon on vahvistettu yrityskiinnitys. Yrityskiinnitys kohdistuisi luovutuksen jälkeen uuden omistajan kiinnityskelpoiseen omaisuuteen siitä riippumatta, onko hän saanut omaisuuden luovutuksessa vaiko myöhemmin yritystoiminnassaan.

Säilyttääkseen panttioikeuden edellä kerrotussa tapauksessa kiinnityksen haltijan on määräjassa luovutuksesta haettava perimistöimin

saatavansa maksua omaisuudesta ja ilmoitettava siitä rekisteriviranomaiselle. Velkojalla olisi lakiehdotuksen 15 §:n mukaan oikeus hakea maksua kiinnitetystä omaisuudesta, vaikkei saatava olisikaan erääntynyt muun muassa yrityksen luovutustilanteesta.

Kiinnityksenhaltijan oikeudet eivät raukea, jos luovutuksensaaja ottaa vastatakseen kiinnitetystä saamisesta ja ilmoittaa siitä sekä kiinnityksenhaltijalle että rekisteriviranomaiselle. Luovuttaja vastaa velasta edelleen henkilökohtaisesti, jollei velkoja ole siirtoon suostunut. Huomattava on, että yrityksen myynnistä saatu kauppahintasaatava ei, toisin kuin yrityksen liiketoiminnassa kertyvät saatavat, voi olla yrityskiinnityksen kohteena. Kiinnityksenhaltijan olisi toimittava oikeuksiensa säilyttämiseksi kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun hän sai tiedon luovutuksesta ja viimeistään kahden vuoden kuluttua luovutuksesta. Luovutuksensaajan olisi puolestaan tehtävä ilmoitus siitä, että hän ottaa vastatakseen kiinnitetystä saamisesta kolmen kuukauden kuluessa luovutuksesta.

11 §. *Yrityksen jakaminen.* Koko yrityksen luovutuksen vaikutusta yrityskiinnityksen pysyvyyteen koskevia 10 §:n säännöksiä sovellettaisiin myös silloin, kun yritys jaetaan elinkeinotoiminnan jatkamista varten. Tällaisia jakotilanteita ovat avoimen ja kommandiittiyhtiön jako sekä yksityisen elinkeinonharjoittajan perinnönjako ja hänen omaisuutensa ositus. Yrityskiinnitys säilyisi 10 §:ssä tarkoitetulla tavalla, kun yritys siirtyy jaossa jollekin yhtiön tai kuolinpesän osakkaista. Yksityisen elinkeinonharjoittajan perinnönjaossa siirto voi tapahtua paitsi jollekin kuolinpesän osakkaista, myös testamentinsaajalle sekä osituksessa puolisolle. Kiinnitys pysyy voimassa myös viimeksi mainituissa tapauksissa. Jos yritys jaossa siirtyy ulkopuoliselle, 10 § on suoraan sovellettavissa.

Yrityskiinnitys säilyisi myös, kun yritys jaetaan jakoon osallisten kesken elinkeinotoiminnan jatkamista varten. Kuten lakiehdotuksen 6 §:n perusteluissa on mainittu, näissä tilanteissa yrityskiinnitys säilyisi voimassa useamman elinkeinonharjoittajan kiinnityskelpoiseen omaisuuteen. Yhteinen kiinnitys olisi ilman perimistöimiä voimassa vain 10 §:n 2 momentissa tarkoitettua ajan. Saatavasta, jonka vakuudeksi yrityskiinnitys on vahvistettu, voisi ottaa vastatakseen vain yksi jakoon osallisista.

Jos jako toimitetaan elinkeinotoiminnan lopettamiseksi, kiinnityksenhaltijan oikeus kiinni-

tettyyn omaisuuteen säilyisi. Kiinnityksenhaltijan olisi oikeutensa säilyttämiseksi noudatettava 10 §:n 2 momentissa säädettyä menettelyä.

12 §. *Elinkeinonharjoittajaa koskevat muutokset.* Pykälän 1 momentin mukaan elinkeinonharjoittajan yhtiömuodon muuttaminen ei vaikuttaisi yrityskiinnityksen voimassaoloon eikä sen tuottamaan etuoikeuteen. Sama koskisi yksityisen elinkeinonharjoittajan toiminimen muuttamista yhtiömuotoiseksi. Yhtiömuodon muutos voi olla joko avoimen yhtiön muuttaminen kommandiittiyhtiöksi taikka kommandiittiyhtiön muuttaminen osakeyhtiöksi. Koska ehdotuksen mukaan yrityskiinnityksiasiat käsittelee patentti- ja rekisterihallitus, joka käsittelee myös mainittu yhtiömuodon muutokset, ei ehdotetusta järjestelmästä aiheutune erityisiä ongelmia rekisteriviranomaisenaan kannalta.

Yrityskiinnitysten järjestely yrityksen sulautamisessa toiseen yritykseen (fuusio) vaatisi kiinnityksenhaltijain sopimuksen. Lakiehdotuksen 12 §:n 2 momentin mukaan tuomioistuim ei saa antaa lupaa kahden tai useamman sellaisen yrityksen sulautumiseen, joiden omaisuuteen on vahvistettu yrityskiinnitys, ellei sille esitetä kiinnityksenhaltijain sopimusta yrityskiinnitysten järjestämisestä. Sopimus vaadittaisiin siis silloin, kun vähintään kahteen sulautuvaan yritykseen kohdistuu voimassa oleva yrityskiinnitys. Kiinnityksenhaltijain sopimuksella järjestettäisiin kiinnitysten keskinäinen etuoikeusjärjestys ja sovittaisiin siitä, kohdistuvatko kiinnitykset uuden yksikön kaikkeen omaisuuteen vai käytettäisiinkö 5 §:n 2 momentin mukaista rajoitettua kiinnitystä. Säännöstä olisi sovellettava silloin, kun yhteisöjen sulautumiseen tarvitaan tuomioistuimen lupa. Muut tilanteet olisi arvioitava elinkeinotoiminnan luovuttamista ja lopettamista koskevien säännösten mukaan.

Pykälässä säädettäisiin selvyyden vuoksi siitä, että elinkeinonharjoittajan kuolema ei vaikuta yrityskiinnityksen pysyvyyteen. Yrityskiinnitys kohdistuisi tällöin kuolinpesään kuuluvaan yrityksen kiinnityskelpoiseen omaisuuteen.

13 §. *Kiinnityksenhaltijain oikeus vakuutuskorvaukseen.* Vaikka saatavat 3 §:n mukaan kuuluvatkin kiinnityskelpoiseen omaisuuteen, on katsottu tarpeelliseksi ehdottaa tarkempia säännöksiä kiinnityksenhaltijan oikeudesta vakuutuskorvaukseen. Jos kiinnitetty omaisuus on vakuutettu, kiinnityksenhaltijalla olisi säännösehdoituksen mukaan kiinnitettyä omaisuutta kohdanneen vahingon johdosta suoritettavaan

vakuutuskorvaukseen yhtäläinen oikeus kuin hänellä oli omaisuuteen. Velallinen saisi kuitenkin nostaa vakuutuskorvauksen, jollei koko yrityskiinnityksen kohteena oleva omaisuus tai suurin osa siitä ole tuhoutunut 15 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettulla tavalla. Vakuutuskorvaus maksettaisiin tällöin kiinnityksenhaltijalle, jollei tämä ole antanut suostumustaan siihen, että velallinen saa nostaa korvauksen.

14 §. *Yrityskiinnitys ulosmittauksessa ja konkurssissa.* Kiinnityksenhaltijalla olisi oikeus ulosmittauksessa ja konkurssissa saada maksu saatavalleen siitä omaisuudesta, jota yrityskiinnitys koskee, laissa erikseen säädetyn etuoikeusjärjestyksen mukaan. Etuoikeus maksuun koskisi myös korkoa enintään kolmelta vuodelta ennen sitä päivää, jona ulosmittaus tapahtui tai konkurssihakemus tehtiin, sekä perimiskustannuksia.

Saatavien keskinäisestä etuoikeusjärjestyksestä on säädetty etuoikeusasetuksessa. Tähän esitykseen sisältyy myös ehdotus etuoikeusasetuksen muuttamiseksi siten, että yrityskiinnityksen etuoikeusasema olisi parempi kuin nykyisellä irtaimistokiinnityksellä.

Kiinnityksenhaltijalla ei olisi oikeutta maksuun omaisuudesta, joka ennen yrityskiinnityksen hakemista on ulosmitattu tai luovutettu konkurssiin.

15 §. *Velkojan oikeus välittömään maksuun.* Yrityskiinnityksen kohteena olevassa yrityksen irtaimessa omaisuudessa saatava tapahtua sellaisia muutoksia, jotka voivat vähentää yrityskiinnityksen vakuutusarvoa. Tästä syystä ehdotetaan säädettäväksi, että kiinnityksenhaltija olisi oikeutettu hakemaan maksua saatavalleen ennen sen erääntymistä:

1) jos yritys tai sellainen yrityksen osa, jonka omaisuuden yrityskiinnitys on vahvistettu, jaetaan, lopettaa toimintansa tai luovutetaan tai vuokrataan toiselle tai jos kiinnitettyä omaisuutta on luovutettu toisin kuin normaali liiketoiminta edellyttää;

2) jos velallisen muun velan johdosta suoritettu ulosmittaus kohdistuu kiinnitettyyn omaisuuteen;

3) jos yrityskiinnityksen kohteena oleva koko omaisuus tai suurin osa siitä tuhoutuu tulipalon tai muun siihen verrattavan tapahtuman johdosta;

4) jos velallinen kieltäytyy antamasta velkojan pyytämiä 34 §:n mukaisia tietoja; tai

5) jos kiinnitettyä omaisuutta hoidetaan huonosti tai se on vähentynyt ja kiinnityksenhalti-

jan vakuus on näistä syistä huomattavasti vähentynyt.

Edellä luettelon 3 kohdassa on tarkoitettu sellaista tapahtumaa, jolla on yrityksen toiminnan pysäyttävä vaikutus tai joka muutoin olennaisesti vaikuttaa elinkeinotoiminnan harjoittamiseen. Tulipalon lisäksi tällainen tapahtuma voi olla esimerkiksi räjähdys.

Yrityskiinnitys on jo luonteensa puolesta vakuusmuoto, joka edellyttää yrityksen seurantaa sen varmistamiseksi, että vakuusarvo säilyy. Jos kiinnitettyä omaisuutta hoidetaan huonosti tai se on vähentynyt, kiinnityksenhaltija voi luettelon 5 kohdan mukaan hakea saatavalleen maksua ennen sen erääntymistä, jos kiinnityksenhaltijan vakuus on siinä mainituista syistä vähentynyt. Esimerkkinä tällaisesta tilanteesta voidaan mainita elinkeinotoiminnassa käytettävien koneiden ja laitteiden huollon ja tarpeellisen uusimisen laiminlyönti taikka elinkeinotoiminnan jatkuva supistuminen ja yritykselle tulevien varojen siirtäminen yrityksen ulkopuolelle. Jotta yrityskiinnityksen haltija voisi seurata vakuusarvon säilymistä velallisella olisi 34 §:n mukaan tietojenantamisvelvollisuus. Jos velallinen ei anna velkojan pyytämiä vakuuden arvon toteamiseksi tarpeellisia tietoja, velkojalla olisi oikeus 4 kohdan nojalla periä saatavansa.

Pykälän 2 momentin mukaan velkojan oikeus vaatia saatava maksettavaksi lakkaa, jollei hän yhdeksänkymmenen päivän kuluessa perintään oikeuttavista seikoista tiedon saatuaan hae saatavaansa velalliselta. On huomattava, että saatavan perimisoikeus ei merkitse sitä, että saatava kaikissa suhteissa olisi katsottava erääntyneeksi. Esimerkiksi viivästyskoron maksamisvelvollisuus alkaa vasta eräpäivästä.

3 luku. Kiinnitysmenettely ja yrityskiinnitysrekisteri

16 §. *Rekisteriviranomainen.* Yrityskiinnitysasiat käsittelee patentti- ja rekisterihallitus laissa tarkoitettuna rekisteriviranomaisena. Rekisteriviranomainen pitäisi yrityskiinnityksistä koko maalle yhteistä yrityskiinnitysrekisteriä. Lakiehdotus on laadittu siten, että yrityskiinnitysrekisteriä voitaisiin pitää käyttämällä hyväksi automaattista tietojenkäsittelytekniikkaa.

Yrityskiinnitysasoiden käsittelyn uskominen patentti- ja rekisterihallitukselle edellyttää patentti- ja rekisterihallituksesta annetun lain ja asetuksen muuttamista.

17 §. *Yrityskiinnityksen hakeminen.* Yrityskiinnitystä haettaisiin rekisteriviranomaiselta. Hakemuksen voisi tehdä joko elinkeinonharjoittaja itse tai velkoja. Käytännössä hakija useimmiten olisi elinkeinonharjoittaja, jonka asiamiehenä saattaisi toimia velkojan, yleensä jonkin rahalaitoksen edustaja.

Automaattisen tietojenkäsittelyn helpottamiseksi rekisteriviranomaisessa ehdotetaan säädettäväksi, että sekä yrityskiinnityshakemus että siihen liitettävä panttivelkakirja olisi laadittava rekisteriviranomaisen vahvistaman kaavan mukaiselle lomakkeelle. Jos kiinnitystä hakee velkoja, olisi velkakirjaan merkittävä elinkeinonharjoittajan kiinnityssuostumus. Jos velallinen on oikeushenkilö, hakemukseen liitetään tarvittaessa ote sen kokouksen pöytäkirjasta, jossa velan ottamisesta ja kiinnityksen hakemisesta on päätetty. Sen sijaan sellaisista seikoista, joista tiedot sisältyvät patenti- ja rekisterihallituksen pitämiin rekistereihin, ei hakijan ole tarpeen hakemuksen yhteydessä esittää asiakirjaselvitystä.

Milloin hakemus koskisi kiinnityksen vahvistamista rajoitettuna, hakemuksessa olisi ilmoitettava kiinnitetyn omaisuuden yksilöimiseksi tarpeelliset tiedot siten kuin asetuksella tarkemmin säädettäisiin.

18 §. *Yrityskiinnityksiasian ratkaiseminen.* Yrityskiinnitys vahvistettaisiin tekemällä asiassa annetusta ratkaisusta merkintä yrityskiinnityksirekisteriin. Kiinnityksen vahvistamisesta rekisteriviranomainen merkitsee velkakirjaan kiinnitystodistuksen. Kiinnityksen vahvistamispäätöksestä ei pidettäisi erityistä pöytäkirjaa. Samoin meneteltäisiin yrityskiinnitystä kuolettamassa ja laajennettaessa sekä kiinnityksiä yhdistettäessä. Rekisteriviranomaisen on kuitenkin annettava hakemuksen johdosta eri päätös siinä tapauksessa, että hakemus kokonaan tai osaksi hylätään, jätetään tutkimatta tai todetaan rauenneeksi. Tämä on tarpeen mahdollisen muutoksenhaun varalta.

19 §. *Hakemuksen käsittelyn siirtäminen.* Jos hakemus on puutteellinen tai rekisteriviranomainen havaitsee muun esteen kiinnityksen vahvistamiselle eikä hakemusta ole heti hylättävä tai jätettävä tutkimatta, hakijalle on varattava määräajassa tilaisuus lausunnon antamiseen taikka hakemuksen täydentämiseen tai oikaisemiseen uhalla, että asia muuten todetaan rauenneeksi. Päätöksestä, jolla rekisteriviranomainen on asettanut sanotun uhan, ei saisi erikseen valittaa. Säännösehdotuksessa tarkoitettuun menettelyyn rekisteriviranomai-

nen käytännössä turvautunee vasta sitten, kun muulla tavoin annetut kehoitukset eivät ole johtaneet hakemuksen täydentämiseen.

20 §. *Kiinnityksen laajentaminen.* Rajoitettuna vahvistettu yrityskiinnitys voitaisiin 1 momentin mukaan laajentaa koskemaan kaikkea kiinnityskelpoista omaisuutta, milloin elinkeinonharjoittaja sitä hakee ja kiinnityksenhaltija antaa tähän suostumuksensa. Rajoitettujen yrityskiinnitysten laajentaminen edellä mainitulla tavalla olisi mahdollista vain siten, että kaikki kiinnitykset laajenisivat samalla tavalla. Laajennus olisi mahdollista vain siten, että yrityskiinnitykset sen jälkeen koskisivat kaikkea elinkeinonharjoittajan 5 §:n 1 momentissa tarkoitettua omaisuutta. Kiinnityksen etuoikeus määräytyy laajennuksen jälkeen kiinnityksen hakemuspäivän mukaan.

21 §. *Kiinnitysten yhdistäminen.* Yrityskiinnitykset voitaisiin yhdistää säännösehdotuksessa tarkoitetuissa tapauksissa. Yhdistäminen olisi mahdollista, jos kiinnityksillä on yhtäläinen oikeus tai ne seuraavat etuoikeusjärjestyksessä välittömästi toisiaan. Yhdistäminen tehdään elinkeinonharjoittajan hakemuksesta kiinnityksenhaltijoiden annettua siihen suostumuksensa. Yhdistetyllä kiinnityksellä on sama etuoikeus kuin yhdistettävistä kiinnityksistä huonoimmalla sijalla olleella.

22 §. *Kiinnityksen voimassaolo.* Yrityskiinnitys pysyisi uudistamatta voimassa kunnes se kuoletetaan. Sitä ei siis tarvitsisi määräajoin uudistaa.

Kirjaamisjärjestelmää uudistettaessa ja automaattisen tietojenkäsittelyn myötä muidenkin kiinnitysten uudistamispakosta luovuttaneen. Uudistamispakon poistaminen yrityskiinnityksiltä edellyttää, ettei panttivelkakirjaan toisin kuin käärevelkakirjaan voida kohdistaa vanhentumisvääritettä.

Pykälän 2 momentissa olisi myös viittaus 27 §:ään, jossa säädettäisiin yrityskiinnityksen poistamisesta rekisteristä.

23 §. *Kiinnityksen kuolettaminen.* Yrityskiinnitys voitaisiin kuolettaa joko kokonaan tai osaksi. Osaksi kuolettamisella tarkoitetaan joko velkakirjan pääoman tai koron pienentämistä taikka kiinnityksen kohteen rajoittamista 5 §:n 2 ja 3 momentin mukaisesti. Kuolettamista voisi hakea joko velallinen (elinkeinonharjoittaja) tai velkoja (kiinnityksenhaltija). Jos velkoja hakee kuolettamista, hänen olisi esitettävä velallisen suostumus. Kuolettamista pyydetessä on esitettävä alkuperäinen panttivelkakirja rekisteriviranomaiselle, joka kuolettaa kiinnityk-

sen merkitsemällä kuoletuksen yritysikiinnitysrekisteriin ja velkakirjaan.

24 §. *Kiinnitysten etuoikeusjärjestyksen muuttaminen.* Yritysikiinnitysten keskinäistä etuoikeusjärjestystä voitaisiin muuttaa, jos ne kiinnityksenhaltijat, joiden asema muuttamisen johdosta heikkenee, antavat tähän suostumuksensa. Yritysikiinnitysten etuoikeusjärjestystä muutettaessa olisi meneteltävä soveltuvin kohdin niin kuin kiinnityksen kuolettamisesta on säädetty.

Milloin velkakirja on kadonnut tai tuhoutu-
nut, voidaan yritysikiinnitys kuolettaa asiakir-
jain kuolettamisesta 14 päivänä elokuuta 1901
annetun lain mukaan alkuperäisenä asiakirjana
voimassa olevan velkakirjan jäljennöksen pe-
rusteella.

25 §. *Yritysikiinnitysrekisteriin tehtävät mer-
kinnät.* Lakiin ehdotetaan otettaviksi säännök-
set yritysikiinnitysrekisterin tietosisällöstä. Sitä
vastoin rekisterin pitämistä koskevat teknis-
luonteiset säännökset on perusteltua antaa tar-
vittaessa alemmanasteisella säädöksellä.

Yritysikiinnitysrekisteriin merkittäisiin muun
muassa tiedot panttivelkakirjasta ja sen anta-
jasta, kiinnityksen hakemispäivästä ja hakijoista
sekä kiinnityksen vahvistamisesta ja siihen teh-
dyistä muutoksista (laajentaminen, yhdistämi-
nen, kuolettaminen ja etuoikeusjärjestyksen
muuttaminen). Vahvistamista koskevasta mer-
kinnästä ilmenisivät kaikki tarpeelliset vahvis-
tamista koskevat ratkaisutiedot, myös se, onko
yritysikiinnitys mahdollisesti vahvistettu rajoit-
tettuna ja jos on, minkälaisin rajoitusperustein.
Yritysikiinnitysrekisteriin olisi merkittävä tiedot
muun muassa elinkeinonharjoittajan omaisuuden
hakemisesta ja luovuttamisesta konkurs-
siin.

26 §. *Virheellisen ratkaisun ja rekisterimer-
kinnän korjaaminen.* Yritysikiinnitysasiassa teh-
dyn virheellisen ratkaisun sekä yritysikiinnitysre-
kisterissä olevan virheellisen tiedon korjaamises-
sa ehdotetaan sovellettaviksi hallintomenettely-
lain (598/82) säännöksiä asiavirheen ja kirjoit-
usvirheen korjaamisesta. Sellaiset päätöksissä ja
rekisterimerkinnöissä olevat virheet, joita rekis-
teriviranomainen ei voi näitä säännöksiä seura-
ten itse korjata, voidaan oikaista vain muutok-
senhakumenettelyyn turvautuen.

27 §. *Yritysikiinnityksen poistaminen rekis-
teristä.* Pykälän mukaan yritysikiinnitys voi-
taisiin poistaa rekisteristä kahdessa eri ta-
pauksessa. Tämä olisi mahdollista ensinnä-

kin silloin, kun elinkeinonharjoittajan toiminta
loppuu konkurssin tai laissa säännellyn selvi-
tys- tai suoritustilan johdosta. Poistaminen ta-
pahtuisi toimitusmiesten tekemän ilmoituksen
perusteella. Ilmoitusvelvollisuudesta on erik-
seen säädetty.

Toisessa tapauksessa poistaminen tapahtuisi
viranomaisaloitteisesti. Kaupparekisterilain 24
§:ssä on säädetty perusteet, jotka oikeuttavat
rekisteriviranomaisen poistamaan elinkeinonhar-
joittajan kaupparekisteristä. Jos yritys poiste-
taan mainitulla tavalla kaupparekisteristä, myös
yritysikiinnitys voitaisiin poistaa yritysikiinnitys-
rekisteristä. Tämä mahdollisuus on tarpeen,
jottei yritysikiinnitysrekisteriä liiaksi rasitettaisi
sellaisilla kiinnityksillä, jotka eivät tosiasialli-
sesti enää ole käytössä ja, koska ehdotuksen mu-
kaan kiinnitysten uudistamispakkoa ei olisi.
Ennen kiinnityksen rekisteristä poistamista re-
kisteriviranomaisen olisi kuitenkin varattava
tiedossaan olevalle kiinnityksenhaltijalle tilai-
suus tulla kuulluksi.

Elinkeinonharjoittajan lopetettua toimintan-
sa ei yritystä eikä yritysikiinnitystä saisi pois-
taa rekisteristä ennen kuin yritysikiinnitys on
kuoletettu. Lopettamisilmoitus sitä vastoin voi-
taisiin merkitä kaupparekisteriin kaupparekiste-
rilain 18 §:ssä säädetyllä tavalla.

4 luku. Muutoksenhaku

28 §. *Valittaminen rekisteriviranomaisen
päätöksestä.* Pykälässä on säännös, jonka mu-
kaan asianosaisella olisi oikeus valittaa rekisteri-
viranomaisen päätöksestä Helsingin hovioikeu-
teen.

29 §. *Tyytymättömyyden ilmoittaminen.* Py-
kälään sisältyvät säännökset tyytymättömyyden
ilmoittamisesta. Niiden lisäksi tulisivat eräiltä
osin sovellettaviksi myös oikeudenkäymiskaar-
ren 25 luvun 5 sekä 7—10 §:n säännökset
(31 §).

30 §. *Valituksen tekeminen.* Pykälään eh-
dotetaan otettaviksi valituksen perilleajamista
koskevia säännöksiä. Valitus olisi tehtävä 30
päivän kuluessa päätöksen tiedoksi saamisesta.

31 §. *Oikeudenkäymiskaaren säännösten so-
veltaminen.* Ehdotetussa laissa ei tyhjentyvästi
säänneltäisi muutoksenhakua. Sen vuoksi siihen
ehdotetaan otettavaksi viittaussäännös oikeuden-
käymiskaaren 25 lukuun. Mitä sanotussa lu-
vussa on säädetty alioikeudesta ja sen kanslias-

ta, koskisi tätä lakia sovellettaessa rekisteriviranomaista.

32 §. *Muutoksenhaku hovioikeuden päätökseen.* Hovioikeuden antamaan päätökseen yrityskiinnitysasiassa haettaisiin muutosta siten kuin oikeudenkäymiskaaressa on säädetty. Muutosta olisi siten haettava korkeimmalta oikeudelta.

33 §. *Valitusasian käsittelyn kiireellisyys.* Tämän lain mukaiset valitusasiat olisi käsiteltävä muutoksenhakutuomioistuimissa kiireellisesti.

5 luku. Erinäisiä säännöksiä

34 §. *Elinkeinonharjoittajan tietojenantovelvollisuus.* Yrityskiinnitys on velkojan kannalta esimerkiksi kiinteistökiinnitystä epävarmempi vakuusmuoto, koska kiinnityksen kohteena oleva omaisuusmassa jo normaalitapauksessakin vaihtelee eri aikoina. Tämän epäkohdan lieventämiseksi on tarpeellista varmistaa, että velkoja saa tarpeelliset tiedot käyttöönsä kiinnityksen vakuusarvon seuraamiseksi. Pykälässä säädettäisiin elinkeinonharjoittajalle ilmoitus- sekä tietojenantovelvollisuus. Elinkeinonharjoittaja olisi velvollinen oma-aloitteisesti ilmoittamaan kiinnityksenhaltijalle yrityksen toiminnan lopettamisesta, yrityksen jatkamisesta, luovuttamisesta tai vuokraamisesta toiselle sekä kiinnitettyä omaisuutta kohdanneesta kokonaisvahingosta. Tämän lisäksi elinkeinonharjoittaja olisi velvollinen antamaan kiinnityksenhaltijalle tämän pyynnöstä muitakin sellaisia kiinnitettyä omaisuutta koskevia tietoja, jotka ovat tarpeen vakuuden arvon toteuttamiseksi. Jos elinkeinonharjoittaja kieltäytyy antamasta pyydettyjä tietoja, olisi kiinnityksenhaltijalla oikeus periä saatava 15 §:n nojalla, vaikkei se olisikaan erääntynyt. Oma-aloitteisen tietojenantovelvollisuuden laiminlyönnistä ei ole ehdotettu seuraamuksia. Laiminlyönti voi kuitenkin johtaa haitallisiin seurauksiin liikesuhteissa, minkä lisäksi se yhdessä muiden mahdollisten salaamistoimien kanssa voi täyttää esimerkiksi petoksen tunnusmerkistön. On huomattava, että oma-aloitteisen tietojenantovelvollisuuden piiriin kuuluvat seikat jo sellaisenaan antavat velkojalle oikeuden menetellä 15 §:ssä tarkoitettulla tavalla.

35 §. *Yrityskiinnitysrekisterin nojalla annettavat tiedot ja todistukset.* Yrityskiinnitysrekisteri on julkinen. Yrityskiinnitysrekisteristä ja

siihen liittyvistä asiakirjoista olisi jokaisella oltava oikeus saada tietoja. Yrityskiinnitysrekisterin ja rekisteriviranomaisen pitämän päiväkirjan tietojen perusteella annettaisiin myös kiinnityksiä koskevat rasiustodistukset. Päiväkirjaan merkittäisiin tiedot vireillä olevista hakemuksista ja kiinnityspäätöksistä koskevista valituksista. Rasiustodistusten antamisesta ehdotetaan säädettäväksi tarkemmin asetuksella.

36 §. *Asiakirjain lähettäminen.* Säännösehdotus sisältää viittauksen asiakirjain lähettämisestä annettuun lakiin (74/54), jonka mukaan yrityskiinnitysasioissa voitaisiin asioida postitse.

37 §. *Valtuutussäännös.* Tarkemmat säännökset kiinnitysmenettelystä ja yrityskiinnitysrekisteristä samoin kuin muutkin tarpeelliset säännökset yrityskiinnityslain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annettaisiin asetuksella.

38 §. *Voimaantulo.* Pykälään sisältyy tavanomainen voimaantulosäännös.

Yrityskiinnityslaila kumottaisiin irtaimistokiinnityslaki siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen sekä sähkölaitoskiinteistöistä annettu laki. Ennen lain voimaantuloa vireille pannuissa asioissa sovellettaisiin aikaisempaa lakia. Sähkölaitoskiinteistöistä annetun lain mukainen menettely on osoittautunut monimutkaiseksi sekä eri osapuolille suuritöiseksi, minkä lisäksi tämän kiinnityksen vakuusarvon arviointi on vaikeaa. Näistä syistä on katsottu tarkoituksenmukaiseksi ehdottaa, että sanottu laki kumottaisiin. Ehdotetun lain tultua voimaan sähkölaitoksetkin voisivat ottaa irtaimen omaisuutensa yrityskiinnityksen sekä kiinteistöön kiinnityksen.

Irtaimistokiinnityslain mukaisesti vahvistetut irtaimistokiinnitykset lakkaisivat olemasta voimassa ehdotetun viiden vuoden pituisen siirtymävaiheen kuluttua. Ennen yrityskiinnityslain voimaantuloa otettuihin irtaimistokiinnityksiin sovellettaisiin siirtymävaiheen aikana aikaisemmin voimassa olleita säännöksiä ja nämä irtaimistokiinnitykset tuottaisivat tänä aikana etuoikeuden ennen yrityskiinnityslain mukaan vahvistettuja yrityskiinnityksiä. Näin ollen irtaimistokiinnitykset olisi muun muassa uudistettava aikaisempaan tapaan siirtymävaiheen aikana. Uusia irtaimistokiinnityksiä ei yrityskiinnityslain voimaan tultua enää voitaisi ottaa. On oletettavaa, että irtaimistokiinnitykset korvataan siirtymävaiheen aikana muilla vakuusmuodoilla, esimerkiksi yrityskiinnityksillä. Täten irtaimistokiinnitysten lakisäätöisestä lakkaamisesta ei aiheutune haittaa luotonantajille. Yrityskiinnitys-

lain voimaantulon jälkeen muualla lainsäädännössä olevat irtaimistokiinnitystä koskevat säännökset koskisivat yrityskiinnitystä. Tällaisia säännöksiä sisältyy muun muassa vesilakiin (264/61).

Sähkölaitoskiinteistöistä annetun lain mukaan tapahtunut kiinteistön sekä tarpeiston rekisteröinti olisi oikeusvaikutuksineen voimassa viisi vuotta tämän lain voimaantulosta. Sähkölaitoskiinteistöihin vahvistetut kiinnitykset kohdistuisivat tämän jälkeen yksinomaan niihin kiinteistöihin, jotka aikaisemmin oli rekisteröity sähkölaitoskiinteistöinä.

1.2. Laki autokiinnityslain muuttamisesta

4 §. Ehdotetun yrityskiinnityslain 4 §:n mukaan yrityskiinnitys koskisi myös autokiinnityslain tarkoittamaa kiinnityskelpoista omaisuutta. Elinkeinonharjoittajalla olisi mahdollisuus kiinnittää ajoneuvo autokiinnityslain ja muu elinkeinotoimintaan kuuluva irtain omaisuus yrityskiinnityslain mukaisesti. Autokiinnitys voidaan vahvistaa kuitenkin muutettavaksi ehdotetun 2 momentin mukaan vain, jollei asianomaisen elinkeinonharjoittajan irtaimen omaisuuden ole aikaisemmin vahvistettu yrityskiinnitystä tai sitä koskevaa hakemusta ole vireillä. Käytännössä tämä merkitsee sitä, että autokiinnityksiä käsittelevän rekisteriviranomaisen, autorekisterikeskuksen, on saatava käyttöönsä asianomaista elinkeinonharjoittajaa ja yritystä koskevat tiedot yrityskiinnityksirekisteristä.

5 §. Pykälän 3 momentti ehdotetaan kumottavaksi ja siihen sisältyvä autokiinnityksen teottomuutta koskeva säännös siirrettäväksi muutettavaan 4 §:n 2 momenttiin.

1.3. Laki ulosottolain muuttamisesta

2 luku. Lainhausta

2 a §. Irtaimistokiinnityslain 14 §:n mukaan velkojan on pyydettävä ulosotonhaltijalta panttina olevan omaisuuden käyttämistä velan maksuun (lainhaku). Vastaava säännös ehdotetaan otettavaksi ulosottolain 2 luvun 2 a §:ään.

3 §. Ehdotuksen mukaan kiinnitetyn irtaimen omaisuuden käyttämistä velan maksuun on pyydettävä kiinnitetyn omaisuuden omistajan

kotipaikan ulosotonhaltijalta. Yrityskiinnitys voi näet yrityskiinnityslain 10 ja 11 §:ssä säädetävissä tapauksissa kohdistua muun henkilön kuin sen elinkeinonharjoittajan omaisuuteen, johon yrityskiinnitys on vahvistettu. Ulosotonhaltijan päätös merkitsee ulosottoperusteen määrittämisestä, minkä jälkeen ulosmittausta on pyydetty erikseen.

4 luku. Ulosmittauksesta

12 §. Irtaimistokiinnityksen haltijan oikeus muun velan johdosta suoritettavassa ulosmittauksessa säännellään ulosottolain 4 luvun 12 §:ssä. Sen mukaan kiinnityksenhaltija saa maksun saamisestaan kiinnityksen tuottamin etuoikeuksin kiinnitetyn irtaimen omaisuuden tultua myydyksi muun velkojan saamisen perimiseksi. Säännöstä on yrityskiinnityslain säätämisen johdosta tarpeen muuttaa siten, että yrityskiinnityksen haltijan oikeudet tulevat turvatuiksi myös silloin, kun ulosmittaus kohdistuu velallisen saataviin. Säännökseen on tehty myös eräitä kielellisiä korjauksia.

Pykälän 1 momentin mukaan panttioikeus, esimerkiksi yrityskiinnityksen tuottama oikeus, tai pidätysoikeus velallisen irtaimen omaisuuteen ei estä omaisuuden ulosmittaamista ja myymistä tai lain 4 luvun 18 §:ssä tarkoitettua saatavan perimistä muusta velallisen velasta. Panttioikeuden ja pidätysoikeuden haltija saisi 2 momentin nojalla maksun omaisuuden myyntihinnasta, jos hän on sitä ulosottomieheltä ennen huutoa vaatinut. Jos täytäntöönpanossa on kysymys saamisen ulosmittaamisesta ja perimisestä, panttioikeuden haltijan olisi vaadittava maksua saatavan perimisestä kertyvistä varoista kahden viikon kuluessa siitä, kun hän on saanut tiedon ulosottomiehen antamasta maksukiellosta.

18 §. Kun yrityskiinnityksen kohteena olisivat myös yrityksen saatavat, on kiinnityksenhaltijan edun suojaamiseksi tarpeellista säätää, että kiinnityksenhaltijalle on annettava tieto saatavan ulosmittaamisen johdosta annettavasta maksukiellosta. Pykälän 1 momentin viimeisen virkkeen mukaan ulosottomiehen on hankittava tiedot mahdollisista yrityskiinnityksistä, jos ulosmitattava saaminen on sellaista omaisuutta, johon saattaa olla vahvistettu yrityskiinnitys. Ulosottomiehen on ilmoitettava kiinnityksenhaltijalle maksukiellon antamisesta noudattaen, mitä 5 luvun 7 a §:ssä on säädetty.

28 §. Muutettavaksi ehdotetun 2 momentin mukaan ulosottomiehen olisi ilmoitettava patentti- ja rekisterihallitukselle ulosmittauksesta sellaisen saatavan perimiseksi, jonka vakuudeksi on vahvistettu yritys kiinnitys. Ilmoitusta ei siis tarvitsisi tehdä muun kuin yritys kiinnitetyn saatavan ulosmittauksesta, vaikka tämä olisikin kohdistunut yritys kiinnityksen alaiseen omaisuuteen. Näin laaja ilmoitusvelvollisuus aiheuttaisi kohtuuttoman paljon työtä sekä ulosottomiehelle että patentti- ja rekisterihallitukselle.

5 luku. Ulosmitatun omaisuuden rahaksi muuttamisesta

7 a §. Säännös koskee kiinnityksen haltijan oikeutta turvaavaa ilmoitusvelvollisuutta irtaimen omaisuuden huutokaupasta. Säännökseen ehdotetaan tehtäviksi yritys kiinnityksiläistä johtuvat tarpeelliset muutokset.

8 a §. Ulosottolain mukaan irtain omaisuus on huutokaupassa myytävä esine ja oikeus kerrallaan. Tämä menettely aiheuttaa epäkohtia paitsi velkojen, myös muiden kannalta, joiden etua se koskee. Huutokaupan toimittaminen siten, että yritys ja sen omaisuus kokonaisuus hajoitetaan, voi tuottaa epäedullisemman lopputuloksen kuin omaisuuden myyminen kerrallaan. Kun kiinnitetty omaisuus myydään esineittäin, yrityskokonaisuus häviää, mistä voi seurata muun muassa työpaikkojen menetyksiä.

Toimivien yrityskokonaisuuksien säilymiseksi myös ulosmittaustilanteessa ehdotetaan ulosottolain 5 lukuun lisättäväksi uusi 8 a §, joka mahdollistaisi yrityksen irtaimen omaisuuden myymisen kokonaisuutena. Sen 1 momentin myyntiin yhtenä kokonaisuutena tai sopivalla tavalla jaettuna. Jakaminen voi tulla kysymykseen erityisesti silloin, jos yritykseen sisältyy selvästi erotettavissa olevia toimialoja näihin liittyvine omaisuusosineen. Omaisuus voidaan erotella myös siten, että yrityksen toiminnan kannalta vähemmän välttämättömät esineet myydään erikseen.

Oikeusministeriössä on erikseen valmisteilla ulosottomiesten välistä virka-apua koskevien ulosottolain säännösten kehittäminen. Yrityskokonaisuuden ulosmittaamiseksi tarpeelliset säännökset ulosottomiesten välisestä virka-avusta sekä täytäntöönpanosta myös ulosottomiehen oikeaksi todistaman päätöksen jäljennöksen perusteella annetaan erikseen.

Yrityskokonaisuuden säilyttämispyrkimyksen ohella ehdotetun järjestelmän tarkoituksena on varmistaa se, että ulosmitattu omaisuus saadaan edullisimmin myydyksi. Ulosottomies ei kuitenkaan saisi myydä omaisuutta yhtenä kokonaisuutena tai suuremmissa erissä, jos velallinen tai yritys kiinnityksen haltija taikka ulosottoa vaatinut velkoja on sen viimeistään huutokauppatilaisuudessa kieltänyt. Ulosottomies saisi, vaikka ulosmitattu omaisuus olisi pantu huutoon muutoin kuin esineittäin, todeta huutokaupassa tehdyt tarjoukset rauenneiksi sekä panna omaisuuden myytäväksi esineittäin, jos hän arvioi myymisen tällä tavalla voivan tapahtua selvästi edullisemmin.

Jos yrityksen irtain omaisuus huutokaupassa myydään yhtenä kokonaisuutena, kiinnityksen haltija saisi säännösehdoituksen mukaan jättää saatavansa omaisuuteen kiinnitetyksi, jos hän ennen kauppahinnan jakamista ilmoittaa siitä ja ostaja ottaa vastatakseen saatavasta.

Ulosottolain 4 luvun 4 §:ssä säädetään siitä, missä järjestyksessä irtainta omaisuutta ulosmitataan. Säännös antaa elinkeinonharjoittajalle mahdollisuuden ohjata ulosmittaus sellaiseen omaisuuteen, joka on vähemmän tärkeää elinkeinotoiminnan jatkamiselle silloin, kun rajoitettu ulosmittaus riittää saatavan perimiseksi. Säännöstä ei ole tarpeen muuttaa.

10 a §. Ehdotetussa uudessa pykälässä päätettäisiin huutokaupan toimittajalle velvollisuus ilmoittaa yritys kiinnityksen alaisen omaisuuden huutokaupan johdosta eräitä tietoja patentti- ja rekisterihallitukselle. Tiedot olisi annettava paitsi omaisuuden myymisestä, myös huutokaupassa 5 luvun 8 a §:n 3 momentissa tarkoitulla tavalla pysytetyistä kiinnityksistä. Lisäksi olisi ilmoitettava ulosmittauksen peräntymisestä.

1.4. Laki konkurssisäännön muuttamisesta

6 §. Irtaimistokiinnityksen haltijalla on konkurssisäännön mukaan oikeus hakea velallisen omaisuuden luovuttamista konkurssiin velasta, joka velkojalla on oikeus katsoa eräntyneeksi omaisuuden vakuusarvon vähentyessä tai velallisen laiminlyötyä omaisuuden siirtoilmoituksen. Säännöstä on tarpeen muuttaa yritys kiinnityslain säätämisen johdosta. Muutosehdoituksen mukaan kiinnityksen haltijalla olisi oikeus hakea velallisen omaisuuden luovuttamista konkurs-

siin, jos velallinen ei kahdeksan päivän kuluessa kehotuksen saatuaan ole tyydyttänyt velkojaa velasta, jonka kiinnityksenhaltija (velkoja) voi yrityskiinnityslain 15 §:n 1 momentin 1 ja 5 kohdan mukaan välittömästi periä.

1.5. Laki konkurssisäännön väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain 71 §:n muuttamisesta

71 §. Pykälän 7 momentin mukaan irtain omaisuus on pääsääntöisesti myytävä julkisella huutokaupalla. Tästä on kaksi poikkeusta. Muunlainen myyminen on aina mahdollista, jos kaikki kokouksessa läsnä olevat velkojat ja velallinen ovat tästä yksimielisiä. Tavara-varasto saadaan myydä myös muulla tavoin, jos ne velkojat, joiden saamia yhteensä on enemmän kuin puolet, niin päättävät ja velallinen ei myymistä kiellä. Samansisältöinen, säännös irtaimen omaisuuden myymisestä on konkurssisäännön 71 §:ssä, joka tulee jälleen voimaan väliaikaisen lain voimassaolon lakattua vuoden 1988 alusta.

Julkisen huutokaupan vaatimuksella on aikaan tahdottu varmistaa se, että irtaimen omaisuuden myymisestä saadaan mahdollisimman edullinen tulos. Julkisessa huutokaupassa omaisuus yleensä myydään esine kerrallaan, jolloin yrityskokonaisuus häviää. Yrityskokonaisuuden myyminen voisi kuitenkin käytännössä johtaa parhaimpaan lopputulokseen, minkä lisäksi mahdollisuus esimerkiksi työpaikkojen säilymiseen olisi suurempi. Tällöin myyminen olisi voitava suorittaa huutokauppaa pitämättä.

Pykälän 7 momentin mukaan elinkeinotoiminnassa käytettävän irtaimen omaisuuden myyminen olisi mahdollista julkista huutokauppaa pitämättäkin, jos ne velkojat, joiden saamia on yhteensä enemmän kuin puolet, katsovat sen voivan tällä tavalla edullisimmin tapahtua. Velallisen suostumusta ei konkurssitilanteessa siten enää katsottaisi välttämättömäksi. Velallisen suostumuksen samoin kuin velkojien yksimielisyyden edellyttäminen saattaa käytännössä helposti johtaa konkurssitilanteessa oikeuden väärinkäyttöön.

Silloinkin kun elinkeinotoiminnassa käytettävä irtain omaisuus joudutaan myymään julkisella huutokaupalla, velkojain kokouksella on mahdollisuus päättää siitä, miten huutokauppa käytännössä järjestetään, myydäkö omaisuus kokonaisuutena, erissä vai esineittäin. Tästä syystä tarkemmat säännökset asiasta eivät ole tarpeen.

Konkurssisäännön uudistamisen yhteydessä tulevat muutettaviksi myös konkurssipesän myyntiä ja rahaksimuuttoa koskevat säännökset. Tältä osin uudistus on toteutettavissa muuttaman vuoden kuluessa. Tarpeellisuutta ei sen vuoksi tässä vaiheessa enää pidetä, että konkurssisäännön 71 §:ään tehtäisiin samanlaiset muutokset kuin konkurssisäännön väliaikaisesta muuttamisesta annettuun lakiin.

1.6. Laki etuoikeusasetuksen muuttamisesta

Etuoikeusasetuksessa säädetään se järjestys, jonka mukaan velkojat saavat saatavilleen maksun konkurssissa ja ulosotossa. Etuoikeus merkitsee velkojalle oikeutta saada saatavansa konkurssiin luovutetuista varoista ennen muita saamia. Siten etuoikeusjärjestys vaikuttaa merkittävästi esimerkiksi eri kiinnitysmuotojen vaakuusarvoon.

Irtaimistokiinnityksen vähäisen merkityksen vakuutena on katsottu johtuvan osaltaan sen tuottamasta heikkona pidetystä etuoikeusasetuksesta. Yrityskiinnityksen vakuusarvon ja sitä kautta luotonsaantimahdollisuuksien parantamiseksi on katsottu tarpeelliseksi sisällyttää tähän esitykseen ehdotus myös etuoikeusasetuksen muuttamisesta. Ehdotuksen mukaan saatava, jonka vakuudeksi on vahvistettu yrityskiinnitys, saisi maksun kiinnitetystä omaisuudesta työntekijöiden palkkasaatavien ja muiden etuoikeusasetuksen 4 §:ssä tarkoitettujen saatavien jälkeen samalla etuoikeudella kuin palkasta tehdyt ja tehtävät ennakonpidätykset, työnantajan sosiaaliturvamaksut, eläkevakuutusmaksut ja muut voimassa olevan lain 4 a §:ssä tarkoitetut saatavat. Lakiteknisesti tämä ehdotetaan toteutettavaksi siten, että irtaimistokiinnitystä koskeva 6 a § kumotaan ja 4 a §:ään lisätään uusi 3 momentti yrityskiinnityksen etuoikeudesta.

Etuoikeusasetuksen 3 §:n 3 momenttiin sekä 15 §:ään ja 20 §:n 2 momenttiin on tehtävä yrityskiinnityslain säätämisen ja yrityskiinnityksen etuoikeusasetuksen järjestelyn johdosta tarpeellisia teknisiä muutoksia.

1.7. Laki patentti- ja rekisterihallituksesta annetun lain muuttamisesta

Irtaimistokiinnitysjärjestelmän uudistaminen ehdotetulla tavalla merkitsee muun ohella sitä, että yrityskiinnitys koskisi kaikkea elinkeinonharjoittajan kiinnityskelpoista omaisuutta riip-

pumatta siitä, missä se kulloinkin on. Tästä johtuu, että yritys kiinnitysasioiden käsittely ja yritys kiinnitysrekisterin pito ei ilman huomattavia hankaluuksia ole hajautettavissa paikallisten viranomaisten hoidettavaksi, vaan että asiat on käsiteltävä keskitetysti yhdessä koko maalle yhteisessä rekisteriviranomaisessa.

1 §. Pykälän uuteen 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi keskusvirastolle annettavasta uudesta tehtävästä maininta.

9 §. Muutoksenhausta patentti- ja rekisterihallituksen yritys kiinnitysasioissa tekemään päätökseen säädettäisiin yritys kiinnityslainsäädäntöön. Koska muutosta näissä asioissa haettaisiin toisin kuin patentti- ja rekisterihallituksen muista päätöksistä Helsingin hovioikeudelta, ehdotetaan uuteen 3 momenttiin otettavaksi asiasta viittaus yritys kiinnityslakiin.

11 §. Lain 11 §:n mukaan asetuksella voidaan säätää, että patentti- ja rekisterihallituksen käsittelemissä asioissa voidaan periä maksuja, joiden suuruus on määrättävä valtion maksuperustelainsäädäntöön (980/73) säädettyjen yleisten perusteiden mukaan. Koska yritys kiinnitysasioissa on tarkoituksenmukaista noudattaa samoja toimituskirjain lunastusperusteita kuin muissakin kiinnitysasioissa, ehdotetaan uuteen 3 momenttiin otettavaksi viittaus leimaverolain (662/43) säännöksiin. Siten päätöksestä yritys kiinnitysasiassa, kiinnitystodistuksesta, rasis todistuksesta ja pöytäkirjasta suoritettaisiin leimavero siten kuin leimaverolainsäädäntöön on säädetty.

1.8. Laki leimaverolain muuttamisesta

10 §. Leimaverolain 10 §:ssä on säädetty leimaveron suorittamisesta irtaimistokiinnitystä koskevasta pöytäkirjanotteesta. Säännöksen ehdotetaan tehtäväksi yritys kiinnityslain säätämisestä johtuva muutos. Koska yritys kiinnitysasioissa ei pääsääntöisesti annettaisi eri päätöstä, leimattava toimitusasiakirja ei säännönmukaisesti olisi päätös tai sitä koskeva pöytäkirjanote. Leimavero olisi ehdotuksen mukaan maksettava patentti- ja rekisterihallituksen velkakirjaan merkitsemästä todistuksesta yritys kiinnitysasiassa annetusta ratkaisusta. Tätä koskeva uusi nimike ehdotetaan otettavaksi leimaverolain 10 §:ään. Tällainen olisi paitsi todistus kiinnityksen vahvistamisesta, myös todistus kiinnityksen laajentamisesta, yhdistämisestä ja kuolettamisesta sekä kiinnitysten keskinäisen etuoikeuden muuttamisesta. Päätös

mainituissa asioissa tehdään merkitsemällä kiinnitys tai sitä koskevat muutokset yritys kiinnitysrekisteriin. Silloin kun samassa asiassa todistus ratkaisusta merkitään useaan velkakirjaan, leimavero peritään vain kerran.

Erillinen päätös yritys kiinnitysasiassa annettaisiin vain silloin, kun hakemus on hylätty, jätetty tutkimatta tai todettu rauenneeksi. Näissä tapauksissa laadittu pöytäkirjanote leimattaisiin samoin kuin muukin patentti- ja rekisterihallituksen antama päätös.

45 §. Leimaverolain 45 §:ssä on säädetty velkakirjan leimaamisesta silloin, kun se tuodaan muun muassa kiinnityksen saamiseksi oikeuteen tai autorekisteriviranomaiselle. Yritys kiinnityksen vahvistaisi ehdotetun yritys kiinnityslain mukaan patentti- ja rekisterihallitus, jota koskeva maininta ehdotetaan lisättäväksi mainittuun pykälään. Yritys kiinnityslain mukainen panttivelkakirja olisi siten leimattava samalla tavalla kuin muutkin kiinnitettävät velkakirjat.

Yritys kiinnityslakiin ehdotetun siirtymäsäännöksen mukaan irtaimistokiinnitykset lakaisivat olemasta voimassa viiden vuoden kuluessa yritys kiinnityslain voimaantulosta. Irtaimistokiinnitykset korvattaneen siirtymävaiheen aikana varsin usein yritys kiinnityksellä. Koska velkakirjasta, jonka vakuudeksi irtaimistokiinnitys on myönnetty, on jo suoritettu leimavero, ehdotetaan leimaverolain muuttamisesta koskevan lain siirtymäsäännöksessä säädettäväksi leimaverovapaus irtaimistokiinnitettyjä velkakirjoja korvaaville velkakirjoille. Velkakirja, joka annetaan patentti- ja rekisterihallitukselle yritys kiinnityksen vahvistamista varten ja joka velallisen ja velkojan sopimuksen mukaan korvaa velkakirjan, jonka vakuudeksi on voimassa irtaimistokiinnitys, olisi ehdotuksen mukaan leimaverosta vapaa siltä pääoman osalta, joka suuruudeltaan vastaa asianmukaisesti leimalla varustetun korvattavan velkakirjan pääomaa. Edellytyksenä siis olisi, että korvattavasta velkakirjasta on suoritettu asianmukainen leimavero ja että velkakirjan vakuudeksi vahvistettu irtaimistokiinnitys on voimassa yritys kiinnitystä haettaessa. Leimaverovapaus koskisi siis vain yritys kiinnityslain 38 §:n 3 momentissa tarkoitettua viiden vuoden siirtymäaikaa yritys kiinnityslain voimaantulosta. Patentti- ja rekisterihallituksen tehtävänä olisi yritys kiinnitystä vahvistettaessa mitätöidä korvattava velkakirja sekä merkitä panttivelkakirjaan todistus leimaveron suorittamisesta.

1.9. Laki rikoslain 38 luvun 5 §:n muuttamisesta

Rikoslain 38 luvun 5 §:n 2 momentissa on säädetty rangaistavaksi irtaimistokiinnityksen haltijan oikeuksia vahingoittava velallisen käyttäytyminen. Koska säännös on laadittu pitäen erityisesti silmällä irtaimistokiinnitykseen liittyvää niin sanottua alueperiaatetta, on säännöstä uuden yritysikiinnityslain säätämisen johdosta muutettava. Ehdotuksen mukaan rangaistavaa olisi velallisen tahallinen kiinnityksenhaltijan oikeutta loukkaava panttina olevan omaisuuden luovuttaminen tai sen hävittäminen.

1.10. Laki osakeyhtiölain 14 luvun 5 §:n muuttamisesta

Kun tuomioistuin ei yritysikiinnityslain mukaan saisi antaa lupaa osakeyhtiöiden välisen sulautumissopimuksen täytäntöönpanoon ennen kuin lain 12 §:ssä tarkoitetut edellytykset ovat

olemassa, ehdotetaan selvyyden vuoksi osakeyhtiölain yhtiöiden sulautumista koskevaan pykälään lisättäväksi viittaus yritysikiinnityslakiin.

1.11. Laki osuuskuntalain 154 §:n muuttamisesta

Myös osuuskuntalain sulautumismenettelyä ja -edellytyksiä koskevaan lainkohtaan ehdotetaan lisättäväksi viittaus yritysikiinnityslakiin.

2. Voimaantulo

Ehdotetut lait on tarkoitus saattaa voimaan noin kuuden kuukauden kuluttua siitä, kun Eduskunta on ne hyväksynyt, jotta patentti- ja rekisterihallituksella olisi edellytykset käsitellä sille uudistuksen mukaan kuuluvat tehtävät.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Yritysikiinnityslaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yritysikiinnityksen soveltamisala

1 §

Yritysikiinnitys

Kaupparekisteriin merkityn elinkeinonharjoittajan omistama elinkeinotoimintaan kuuluva irtain omaisuus voidaan kiinnittää ja sen hallintaa luovuttamatta pantata saamisen vakuudeksi siten kuin tässä laissa säädetään.

2 §

Panttivelkakirja

Yritysikiinnitys voidaan vahvistaa elinkeinonharjoittajan antaman haltijalle taikka nimetylle henkilölle tai hänen määräämälleen asetetun velkakirjan pääoman ja koron sekä velkakirjassa ilmoitettujen perimiskustannusten maksamisen vakuudeksi.

3 §

Kiinnityskelpoinen omaisuus

Yritysikiinnitys koskee 1 §:ssä tarkoitetun elinkeinonharjoittajan elinkeinotoimintaan kuuluvasta irtaimesta omaisuudesta:

1) rakennuksia, rakennelmia, koneita, kalustoa ja näihin verrattavaa käyttöomaisuutta;

2) tavaramerkkioikeutta, toiminimioikeutta, mallioikeutta, patenttioikeutta ja muuta immateriaalioikeutta sekä vuokraoikeutta, käyttöoikeutta, irrottamisoikeutta ja muuta erityistä oikeutta sekä muuta käyttöomaisuutta;

3) aineita, tarvikkeita, valmisteita, tavaroita ja muuta vaihto-omaisuutta; sekä

4) kassavaroja, saatavia, arvopapereita ja muuta rahoitusomaisuutta.

4 §

Yritysikiinnityksen suhde muihin vakuusmuotoihin

Yritysikiinnitys ei koske sellaista omaisuutta, johon voidaan vahvistaa kiinnitys muun lain

mukaan. Yrityskiinnitys koskee kuitenkin auto-kiinnityslaissa (810/72) tarkoitettua kiinnityskelpoista omaisuutta. Jos tällaiseen omaisuuteen on vahvistettu kiinnitys ennen yrityskiinnityksen vahvistamista, yrityskiinnitys koskee auto-kiinnityslain mukaan kiinnitetystä omaisuudesta saatavaa kauppahintaa siltä osin kuin se ei mene autokiinnityksen perusteena olevan velan maksuun.

Jos maa-alue ja sillä oleva omaisuus, joka kuuluu tämän lain mukaan kiinnitettyyn omaisuuteen, tulevat saman henkilön omistukseen, pysyy yrityskiinnitys edelleen voimassa yrityskiinnityksen alaiseen omaisuuteen ja tuottaa etuoikeuden maksun saantiin sen arvosta ennen kiinteistöön aikaisemmin vahvistettuja kiinnityksiä.

Yrityskiinnityksen kohteena olevaa omaisuutta ei saa antaa käteispanniksi eikä sellainen panttaus sido kiinnityksenhaltijaa. Sanottu ei kuitenkaan koske arvopapereita eikä saatavia.

5 §

Kiinnitettävän omaisuuden yksilöinti

Yrityskiinnitys koskee kaikkea elinkeinonharjoittajan kiinnitystä vahvistettaessa omistamaa ja myöhemmin saamaa kiinnityskelpoista omaisuutta.

Yrityskiinnitys voidaan myös vahvistaa rajoitettuna siten, että se koskee vain sellaista kiinnityskelpoista omaisuutta, joka kuuluu elinkeinonharjoittajan elinkeinotoiminnan määrättyyn osaan taikka yhdessä tai useammassa kunnassa tai läänissä harjoitettavaan elinkeinotoimintaan.

Yrityskiinnitystä ei saa vahvistaa siten, että se rajoitusperusteeltaan poikkeaa toisesta saman elinkeinonharjoittajan irtaimen omaisuuden vahvistetusta tai aiemmin haetusta kiinnityksestä.

6 §

Yhteisen kiinnityksen kielto

Kiinnitystä ei saa vahvistaa kahden tai useamman elinkeinonharjoittajan omaisuuteen saman sitoumuksen vakuudeksi.

2 luku

Yrityskiinnityksen oikeusvaikutukset

7 §

Yrityskiinnityksen tuottama oikeus

Yrityskiinnitys tuottaa panttioikeuden elin-

keinonharjoittajan kiinnityskelpoiseen omaisuuteen. Panttioikeus syntyy, kun panttivelkakirja, johon merkityn sitoumuksen vakuudeksi yrityskiinnitys on vahvistettu, on annettu eri sitoumuksen täyttämistä pantiksi siten kuin erikseen on säädetty.

8 §

Yrityskiinnityksen voimaantulo sekä yrityskiinnitysten keskinäinen etuoikeus

Vahvistettu yrityskiinnitys on voimassa siitä päivästä, jona kiinnityshakemus annettiin rekisteriviranomaiselle.

Aikaisemmin haetulla kiinnityksellä on etuoikeus ennen myöhemmin haettua. Samana päivänä haetut kiinnitykset tuottavat yhtäläisen oikeuden, jollei hakemuksen perusteella ole kiinnitystä vahvistettaessa toisin määrätty.

9 §

Kiinnitetyn omaisuuden luovutus

Yrityskiinnityksen estämättä kiinnitettyä omaisuutta saa luovuttaa ja käyttää siten kuin elinkeinotoimintaan kuuluva säännöllinen tavaravaihto tai omaisuuden tarpeellinen uusiminen taikka muu normaali liiketoiminta edellyttää.

Yrityskiinnityksen tuottama panttioikeus luovutettuun omaisuuteen lakkaa. Jos se, jolle omaisuus on luovutettu, on saanut sen vilpittömässä mielessä, panttioikeus lakkaa, vaikka omaisuus on luovutettu vastoin 1 momentin säännöstä.

10 §

Yrityksen luovutus

Jos elinkeinonharjoittaja luovuttaa yrityksen ja kaiken elinkeinotoimintaan kuuluvan omaisuuden, johon on vahvistettu yrityskiinnitys, yrityskiinnitys pysyy voimassa ja tuottaa etuoikeuden maksun saamiseen ennen saatavaa, jonka vakuudeksi vahvistetulle kiinnitykselle luovutuksensaaja on antanut suostumuksensa. Sama koskee yrityksen osan ja siihen kuuluvan sellaisen omaisuuden luovuttamista, johon on vahvistettu yrityskiinnitys rajoitettuna siten kuin 5 §:n 2 momentissa on säädetty.

Kiinnitys raukeaa kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun kiinnityksenhaltija sai tiedon luovutuksesta ja viimeistään kahden vuoden kuluessa luovutuksesta, jollei hän siihen mennessä hae saatavansa maksua kiinnitetystä omaisuudesta ja ilmoita siitä rekisteriviranomaiselle.

Mitä 2 momentissa on säädetty, ei sovelleta, jos luovutuksensaaja ottaa vastatakseen kiinnitetystä saatavasta sekä ilmoittaa siitä kiinnityksenhaltijalle ja rekisteriviranomaiselle kolmen kuukauden kuluessa luovutuksesta.

11 §

Yrityksen jakaminen

Mitä 10 §:ssä on säädetty yrityksen luovutuksen vaikutuksesta yritysikiinnityksen pysyvyyteen, sovelletaan myös, kun avoimen yhtiön tai kommandiittiyhtiön jaossa taikka yksityisen elinkeinonharjoittajan perinnönjaossa tai omaisuuden osituksessa yritys sekä omaisuus, jota yritysikiinnitys koskee, siirtyy jollekin yhtiön tai kuolinpesän osakkaista, testamentinsaajalle tai elinkeinonharjoittajan puolisolalle elinkeinotoiminnan jatkamista varten. Sama koskee yrityksen jakamista osakkaiden tai puolisoitten kesken elinkeinotoiminnan jatkamista varten.

Jos 1 momentissa tarkoitettu jako tai ositus toimitetaan elinkeinotoiminnan lopettamiseksi, kiinnitys pysyy voimassa. Kiinnityksenhaltijan on kuitenkin oikeutensa säilyttämiseksi noudatettava, mitä 10 §:n 2 momentissa on säädetty.

12 §

Elinkeinonharjoittajaa koskevat muutokset

Elinkeinonharjoittajan yhtiömuodon muuttaminen ei vaikuta yritysikiinnityksen voimassaoloon eikä kiinnityksen tuottamaan etuoikeuteen. Sama koskee yksityisen elinkeinonharjoittajan toiminimen muuttamista yhtiömuotoiseksi.

Tuomioistuimien ei saa antaa lupaa sulautumissopimuksen täytäntöönpanoon, jos sulautuvista yhteisöistä useamman kuin yhden omaisuuden on vahvistettu yritysikiinnitys, ennen kuin sille on esitetty kiinnityksenhaltijain sopimus kiinnitysten järjestämisestä.

Kun elinkeinonharjoittaja, jonka omaisuuden on vahvistettu yritysikiinnitys, kuolee, yritysikiinnitys kohdistuu kuolinpesään kuuluvaan yrityksen kiinnityskelpoiseen omaisuuteen.

13 §

Kiinnityksenhaltijan oikeus vakuutuskorvaukseen

Kiinnityksenhaltijalla on kiinnitetyn omaisuuden vahingoittumisesta suoritettavaan va-

kuutuskorvaukseen yhtäläinen oikeus kuin hänellä olisi ollut omaisuuteen.

Jos korvaus suoritetaan 15 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettusta tapahtumasta, velallinen saa nostaa sen vain kiinnityksenhaltijan suostumuksella.

14 §

Yritysikiinnitys ulosmittauksessa ja konkurssissa

Kiinnityksenhaltijalla on oikeus saada maksu saatavalleen ulosmittauksessa ja konkurssissa siitä omaisuudesta, jota yritysikiinnitys koskee, laissa erikseen säädetyn etuoikeusjärjestyksen mukaan. Etuoikeus koskee myös korkoa enintään kolmelta vuodelta ennen sitä päivää, jona ulosmittaus toimitettiin tai konkurssihakemus tehtiin, sekä perimiskustannuksia.

Kiinnityksenhaltijalla ei ole etuoikeutta maksuman omaisuudesta, joka ennen yritysikiinnityksen hakemista on ulosmitattu tai luovutettu konkurssiin.

15 §

Velkojan oikeus välittömään maksuman

Velkoja saa hakea maksun kiinnitetystä omaisuudesta, vaikkei saatava olisikaan erääntynyt:

1) jos yritys tai sellainen yrityksen osa, jonka omaisuuden yritysikiinnitys on vahvistettu, jaetaan, lopettaa toimintansa tai luovutetaan tai vuokrataan toiselle taikka omaisuutta luovutetaan vastoin 9 §:n 1 momentin säännöstä;

2) jos kiinnitettyä omaisuutta ulosmitataan muusta velasta;

3) jos koko yritysikiinnityksen kohteena oleva omaisuus tai suurin osa siitä tuhoutuu tulipalon tai muun siihen verrattavan tapahtuman johdosta;

4) jos velallinen kieltäytyy antamasta velkojan pyytämiä 34 §:ssä tarkoitettuja tietoja; tai

5) jos kiinnitettyä omaisuutta hoidetaan huonosti tai se on vähentynyt ja kiinnityksenhaltijan vakuuden arvo on tämän vuoksi huomattavasti pienentynyt.

Oikeus 1 momentissa tarkoitettujen vaatimuksen esittämiseen lakkaa, jollei velkoja 90 päivän kuluessa 1 momentissa mainitusta seikasta tiedon saatuaan hae saatavaa velalliselta.

3 luku

Kiinnitysmenettely ja yrityskiinnitysrekisteri

16 §

Rekisteriviranomainen

Yrityskiinnitysasiat käsittelee patentti- ja rekisterihallitus (*rekisteriviranomainen*).

Rekisteriviranomainen pitää yrityskiinnityksistä yrityskiinnitysrekisteriä, joka on yhteinen koko maalle.

17 §

Yrityskiinnityksen hakeminen

Yrityskiinnitystä haetaan rekisteriviranomaiselta. Yrityskiinnitystä voi hakea elinkeinonharjoittaja tai velkoja.

Hakemus on laadittava rekisteriviranomaisen vahvistaman kaavan mukaiselle lomakkeelle. Hakemukseen on liitettävä rekisteriviranomaisen vahvistaman kaavan mukainen panttivelkakirja. Milloin velkoja hakee kiinnitystä, velkakirjasta on käytävä ilmi elinkeinonharjoittajan kiinnityssuostumus.

Jos hakemus koskee kiinnityksen vahvistamista rajoitettuna siten kuin 5 §:n 2 momentissa on säädetty, hakemuksessa on ilmoitettava kiinnitetyn omaisuuden yksilöimiseksi tarpeelliset tiedot siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

18 §

Yrityskiinnityksiasian ratkaiseminen

Yrityskiinnitys vahvistetaan tekemällä asiassa annetusta ratkaisusta merkintä yrityskiinnitysrekisteriin. Kiinnityksen vahvistamisesta rekisteriviranomainen merkitsee velkakirjaan kiinnitystodistuksen.

Mitä 1 momentissa on säädetty, koskee myös yrityskiinnityksen kuolettamista ja laajentamista sekä yrityskiinnitysten yhdistämistä.

Kun hakemus yrityskiinnityksiasia hylätään, jätetään tutkimatta tai todetaan rauenneeksi, rekisteriviranomaisen on annettava asiasta erillinen päätös, johon on liitettävä valitusosiotus.

19 §

Hakemuksen käsittelyn siirtäminen

Jos hakemus on puutteellinen tai rekisteriviranomainen havaitsee muun esteen kiin-

nityksen vahvistamiselle eikä hakemusta ole heti hylättävä tai jätettävä tutkimatta, sen on varattava hakijalle määräajassa tilaisuus lausunnon antamiseen taikka hakemuksen täydentämiseen tai oikaisemiseen uhalla, että hakemus muuten todetaan rauenneeksi. Päätökseen, jolla uhka asetetaan, ei saa erikseen hakea muutosta.

20 §

Kiinnityksen laajentaminen

Yrityskiinnitys, joka on vahvistettu 5 §:n 2 momentin mukaan rajoitettuna, voidaan elinkeinonharjoittajan hakemuksesta laajentaa koskemaan 5 §:n 1 momentissa tarkoitettua omaisuutta, jos kiinnityksenhaltija on antanut siihen suostumuksensa.

Kiinnityksen etuoikeus määräytyy laajennuksen jälkeen kiinnityksen hakemispäivän mukaan.

21 §

Kiinnitysten yhdistäminen

Yrityskiinnitykset, jotka koskevat saman elinkeinonharjoittajan kaikkea irtainta omaisuutta taikka ovat vahvistetut samaan yrityksen osaan tai samalla määrättyllä alueella harjoitettavaan elinkeinotoimintaan kuuluvaan irtaimen omaisuuteen, voidaan elinkeinonharjoittajan hakemuksesta ja kiinnityksenhaltijoiden annettua siihen suostumuksensa yhdistää yhdeksi kiinnitykseksi, jos kiinnityksillä on yhtäläinen oikeus tai ne seuraavat etuoikeusjärjestyksessä välittömästi toisiaan. Tällaisella kiinnityksellä on sama etuoikeus kuin yhdistettävistä kiinnityksistä huonoimmalla sijalla olleella.

22 §

Kiinnityksen voimassaolo

Yrityskiinnitys on uudistamatta voimassa, kunnes se kuoletaan. Panttivelkakirjaan ei voida kohdistaa vanhentumisvähennystä.

Yrityskiinnityksen poistamisesta rekisteristä säädetään 27 §:ssä.

23 §

Kiinnityksen kuolettaminen

Yrityskiinnitys voidaan velallisen hakemuksesta tai velkojan hakemuksesta velallisen suostumuksella kuolettaa kokonaan tai osaksi.

Kuolettamista haettaessa on esitettävä alkuperäinen velkakirja rekisteriviranomaiselle.

24 §

Kiinnitysten keskinäisen etuoikeuden muuttaminen

Yrityskiinnitysten keskinäistä etuoikeutta voidaan muuttaa, jos ne kiinnityksenhaltijat, joiden asema muuttamisen johdosta heikkenee, ovat siihen suostuneet.

Etuoikeusjärjestyksen muuttamista haettaessa on noudatettava soveltuvin kohdin, mitä kiinnityksen kuolettamisesta on säädetty.

25 §

Yrityskiinnitysrekisteriin tehtävät merkinnät

Yrityskiinnitysrekisteriin merkitään:

1) elinkeinonharjoittajan nimi, panttivelkakirjan antamispäivä, pääoma ja korko sekä kelle velkakirja on annettu;

2) kiinnityksen hakemispäivä ja hakija;

3) kiinnityksen vahvistaminen, laajentaminen, yhdistäminen ja kuolettaminen sekä etuoikeusjärjestyksen muuttaminen;

4) kiinnitettyyn omaisuuteen kohdistettu ulosmittaus, takavarikko tai myymis- ja hukaamiskielto, elinkeinonharjoittajan omaisuuden hakeminen ja luovuttaminen konkurssiin sekä yrityksen toiminnan lopettaminen; sekä

5) tiedot sellaisesta 18 §:n 3 momentissa tarkoitetusta ratkaisusta, johon on haettu muutosta.

Yrityskiinnitysrekisteriin voidaan merkitä muita tietoja sen mukaan kuin asetuksella säädetään.

26 §

Virheellisen ratkaisun ja rekisterimerkinnän korjaaminen

Yrityskiinnitysasiassa tehdyn virheellisen ratkaisun sekä yrityskiinnitysrekisterissä olevan virheellisen tiedon korjaamisessa noudatetaan hallintomenettelylain (598/82) säännöksiä.

27 §

Yrityskiinnityksen poistaminen rekisteristä

Yrityskiinnitys poistetaan ilmoituksen perusteella rekisteristä elinkeinonharjoittajan lopettua toimintansa konkurssin taikka selvitys- tai suoritustilan johdosta.

Rekisteriviranomainen voi poistaa yrityskiinnityksen rekisteristä, jos sellaista elinkeinonharjoittajaa, jonka omaisuuteen yrityskiinnitys on vahvistettu, koskevat merkinnät poistetaan kaupparekisteristä kaupparekisterilain (129/79) 24 §:ssä tarkoitetulla tavalla. Ennen kuin kiinnitys poistetaan rekisteristä mainitusta syystä, on rekisteriviranomaisen varattava tiedossaan olevalle kiinnityksenhaltijalle tilaisuus tulla kuulluksi.

4 luku

Muutoksenhaku

28 §

Valittaminen rekisteriviranomaisen päätöksestä

Asianosainen voi valittaa rekisteriviranomaisen päätöksestä tässä laissa tarkoitetussa asiassa Helsingin hovioikeuteen.

29 §

Tyytymättömyyden ilmoittaminen

Muutoksenhakijan on puhevallan menettämisestä uhalla ilmoitettava tyytymättömyyttä päätökseen viimeistään seitsemäntenä päivänä siitä päivästä, jona päätös on annettu hänelle tiedoksi. Tyytymättömyyden ilmoitus tehdään rekisteriviranomaiselle. Tyytymättömyyden ilmoittamisen hyväksymisestä päättää rekisteriviranomaisessa se, joka on kiinnityksiasian ratkaissut tai hänen sijaisensa.

30 §

Valituksen tekeminen

Määräaika valituksen tekemiseen on 30 päivää siitä päivästä, jona päätös annettiin muutoksenhakijalle tiedoksi. Viimeistään valitusajan päättymispäivänä on muutoksenhakijan puhevallan menettämisen uhalla toimitettava valituskirjelmä rekisteriviranomaiselle.

31 §

Oikeudenkäymiskaaren säännösten soveltaminen

Muutoksenhaussa noudatetaan tässä laissa säädetyn lisäksi soveltuvin osin, mitä oikeudenkäymiskaaren 25 luvussa on säädetty. Mitä

siinä luvussa on sanottu alioikeudesta tai sen kansliasta, koskee tätä lakia sovellettaessa rekisteriviranomaista.

32 §

Muutoksenhaku hovioikeuden päätökseen

Muutosta hovioikeuden päätökseen tässä laissa tarkoitettussa asiassa haetaan korkeimmalta oikeudelta siten kuin oikeudenkäymiskaaren 30 luvussa on säädetty.

33 §

Valitusasian käsittelyn kiireellisyys

Yrityskiinnitystä koskevat valitusasiat on käsiteltävä kiireellisinä.

5 luku

Erinäisiä säännöksiä

34 §

Elinkeinonharjoittajan tietojenantovelvollisuus

Elinkeinonharjoittaja, jonka omaisuuteen on vahvistettu yrityskiinnitys, on velvollinen viipymättä ilmoittamaan kiinnityksenhaltijalle yrityksen toiminnan lopettamisesta, yrityksen jakamisesta, luovuttamisesta tai vuokraamisesta sekä kiinnitettyä omaisuutta kohdanneesta 15 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua tapahtumasta. Hänen on myös annettava kiinnityksenhaltijalle tämän pyynnöstä muutkin kiinnitettyä omaisuutta koskevat vakuuden arvon toteamiseksi tarpeelliset tiedot.

35 §

Yrityskiinnitysrekisterin nojalla annettavat tiedot ja todistukset

Yrityskiinnitysrekisteriin tehdyistä merkinnöistä ja siihen kuuluvista asiakirjoista on jokaisella oikeus saada tietoja.

Yrityskiinnityksiä koskevien todistusten antamisesta säädetään asetuksella.

36 §

Asiakirjain lähettäminen

Yrityskiinnitysasioissa sovelletaan asiakirjain lähettämisestä annettua lakia (74/54).

37 §

Valtuutussäännös

Tarkemmat säännökset kiinnitysmenettelystä ja yrityskiinnitysrekisteristä samoin kuin muut tarpeelliset säännökset tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetaan asetuksella.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanemiseksi tarpeellisiin toimenpiteisiin.

38 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä -
kuuta 19 .

Tällä lailla kumotaan 17 päivänä helmikuuta 1923 annettu irtaimistokiinnityslaki (55/23) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen sekä sähkölaitoskiinteistöistä 17 päivänä joulukuuta 1948 annettu laki (936/48). Ennen tämän lain voimaantuloa vireille tulleessa asiassa sovelletaan aikaisempaa lakia.

Irtaimistokiinnityslain mukaisesti vahvistetun irtaimistokiinnityksen voimassaolo päättyy viiden vuoden kuluttua tämän lain voimaantulosta. Niin kauan kuin irtaimistokiinnitys on voimassa tässä momentissa säädetyn mukaisesti, siihen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä ja irtaimistokiinnitys tuottaa tänä aikana etuoikeuden ennen tämän lain mukaan vahvistettua yrityskiinnitystä. Mitä muualla laissa on säädetty irtaimistokiinnityksestä, koskee tämän lain voimaan tultua yrityskiinnitystä.

Sähkölaitoskiinteistöistä annetun lain mukainen kiinteistön rekisteröinti sähkölaitoskiinteistöksi sekä tarpeiston rekisteröinti ovat voimassa viisi vuotta tämän lain voimaantulosta. Sähkölaitoskiinteistöön vahvistettu kiinnitys kohdistuu tämän jälkeen aikaisemmin sähkölaitoskiinteistönä rekisteröityyn kiinteistöön.

2.

Laki autokiinnityslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 15 päivänä joulukuuta 1972 annetun autokiinnityslain (810/72) 5 §:n 3 momentti sekä
muutetaan 4 §:n 2 momentti näin kuuluvaksi:

4 §

Kiinnitystä ei saa vahvistaa autoon, joka on sellaisen elinkeinonharjoittajan omaisuutta, jonka omaisuuteen on vahvistettu tai haettu yrittäjäkiinnitys. Kiinnitystä ei saa myöskään vah-

vistaa autoon, joka on ulosmitattu tai kuuluu konkurssipesään. Vastoin kieltoa vahvistettu kiinnitys on tehoton.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 19 .

3.

Laki ulosottolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 3 päivänä joulukuuta 1895 annetun ulosottolain 2 luvun 3 §, 4 luvun 12 §, 18 §:n 1 momentti ja 28 §:n 3 momentti sekä 5 luvun 7 a §, sellaisina kuin niistä ovat 4 luvun 28 §:n 3 momentti 18 päivänä toukokuuta 1973 annetussa laissa (389/73) ja 5 luvun 7 a § 23 päivänä marraskuuta 1979 annetussa laissa (827/79), sekä
lisätään 2 lukuun uusi 2 a § sekä 5 lukuun uusi 8 a ja 10 a § seuraavasti:

2 luku

Lainhausta

2 a §

Jos saatava, jonka vakuudeksi on vahvistettu yrityskiinnityslaissa (/) tarkoitettu yrittäjäkiinnitys, on erääntynyt ja velkoja tahtoo maksua ainoastaan panttina olevasta omaisuudesta taikka velkoja haluaa käyttää hänelle sanotun lain 15 §:n mukaan kuuluvaa oikeuttaan, hänen on pyydettävä omaisuutta käytettäväksi velan maksuun ulosotonhaltijalta.

3 §

Lainhakuasioita käsittelee sen paikkakunnan ulosotonhaltija, jossa velallisen asunto ja koti tahi väliaikainen olopaikka on, taikka kun maksua haetaan ainoastaan kiinteistöstä lähteväksi, sen paikkakunnan ulosotonhaltija, missä omaisuus sijaitsee. Kun maksua haetaan omaisuudesta, johon on vahvistettu yrityskiinnitys,

lainhakuasian käsittelee kiinnitetyn omaisuuden omistajan kotipaikan ulosotonhaltija. Siltä, jolla ei ole missään vakinaista kotia, haetaan velkaa siellä, missä hänet tavataan taikka, ellei hän tässä maassa asu, missä hän viimeksi asui. Ulkomaan mieheltä haetaan velkaa siellä, missä hänet tavataan tahi missä hänellä tässä maassa on omaisuutta. Juoksevan velkakirjan nojalla haettakoon velallista myös missä hänet tavataan.

4 luku

Ulosmittauksesta

12 §

Panttioikeus velallisen irtaimen omaisuuteen tai oikeus pitää hallussaan sellaista omaisuutta saamisen vakuutena ei estä omaisuuden ulosmittaamista ja myymistä tai 18 §:ssä tarkoitettua saatavan perimistä muusta velallisen velasta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettun panttioikeuden ja pidätys oikeuden haltija saa maksun omaisuuden myyntihinnasta, jos hän on sitä ulosottomieheltä ennen huutoa vaatinut. Jos kysymys on 18 §:ssä tarkoitettusta saatavan perimisestä, panttioikeuden haltijan on vaadittava maksua kertyvistä varoista kahden viikon kuluessa siitä, kun hän on saanut tiedon sanotussa pykälässä tarkoitettua maksukiellosta.

Jos velkojalla on omaisuus panttioikeuden nojalla hallussaan, on myyminen toimitettava säilyttämällä pantinhaltijan oikeus, jollei tämä tyydy ottamaan saamistansa myyntihinnasta eikä pantista myöskään anneta täyttää lunastusta. Pantinhaltija ei tällöin ole velvollinen antamaan panttia hallustaan. Pantinhaltija ei saa kieltäytyä ottamasta lunastusta, milloin sitä hänelle edellä tarkoitetuissa tapauksissa tai myymisen jälkeen tarjotaan, vaikkei hänen saamisensa vielä olekaan erääntynyt.

18 §

Kun muu kuin 16 §:ssä tarkoitettu saaminen on ulosmittattava, ulosottomiehen on otettava talteen asiakirja, joka on saamisen todisteena, jos sellainen asiakirja on saatavissa, ja kirjoitettava pöytäkirjaan kiello, että se, jonka tulee saaminen suorittaa, ei saa mitään antaa kenellekään muulle kuin ulosottomiehelle tai sille, jolle velallisen oikeus ulosmittauksen johdosta ehkä siirtyy. Ulosottomiehen on toimitettava laatimansa pöytäkirjanote sille, jolle kiello on annettava. Velkoja on velvollinen maksamaan kulut etukäteen kiellon tiedoksi antamisesta, jos ulosottomies niin vaatii. Jos se, jolle kiello on annettava tiedoksi, oleskelee maan ulkopuolella, on velkojan huolehdittava tiedoksiannosta. Jos ulosmittattava saaminen on sellaista omaisuutta, johon saattaa olla vahvistettu yritys kiinnitys, ulosottomiehen on hankittava tiedot mahdollisista yritys kiinnityksistä sekä ilmoitettava kiinnityksen haltijalle maksukiellon antamisesta noudattaen, mitä 5 luvun 7 a §:ssä on säädetty.

28 §

Alusrekisteriin merkityn suomalaisen aluksen tai sen osuuden, rekisteröidyn ilma-aluksen, linja- tai kuorma-auton taikka perävaunun sekä patentin, tavaramerkkioikeuden ja mallioikeuden ulosmittauksesta sekä ulosmittauksesta sellaisen saatavan perimiseksi, jonka vakuudeksi

on vahvistettu yritys kiinnitys, on viipymättä ilmoitettava asianomaiselle rekisteriviranomaiselle.

5 luku

Ulosmitatun omaisuuden rahaksi muuttamisesta

7 a §

Kun on myytävä sellaista irtainta omaisuutta, johon saattaa olla vahvistettu yritys kiinnitys, huutokaupan toimittajan on hankittava patenttija rekisterihallitukselta tiedot omaisuuteen mahdollisesti vahvistetuista yritys kiinnityksistä ja niiden etuoikeudesta. Kiinnityksen haltijalle, jonka asuinpaikka tai osoite on tunnettu, on huutokaupan toimittajan annettava tieto myymisestä kirjeellä, joka on kirjattuna jätettävä postin kuljetettavaksi vähintään viikkoa ennen huutokauppaa.

8 a §

Jos on myytävä sellaista elinkeinotoimintaan kuuluvaa irtainta omaisuutta, johon on vahvistettu yritys kiinnitys, omaisuus on pantava myytäväksi yhtenä kokonaisuutena tai sopivalla tavalla jaettuna, jollei velallinen taikka yritys kiinnityksen haltija tai ulosottoa vaatinut velkoja viimeistään huutokauppatilaisuudessa sitä kiellä.

Ulosottomies saa todeta 1 momentissa tarkoitettulla tavalla pidetyssä huutokaupassa tehdyt tarjoukset rauenneiksi ja panna omaisuuden myyntiin muulla tavalla, jos hän arvioi myymisen voivan siten tapahtua selvästi edullisemmin.

Jos yrityksen omaisuus myydään yhtenä kokonaisuutena, kiinnityksen haltija saa jättää saatavansa omaisuuteen kiinnitetyksi, jos hän ennen kauppahinnan jakamista ilmoittaa siitä ja ostaja ottaa vastatakseen saatavasta.

10 a §

Kun sellaisen irtaimen omaisuuden huutokauppa, johon on vahvistettu yritys kiinnitys, on saanut lainvoiman ja kauppasumman jako on toimitettu, huutokaupan toimittajan on ilmoitettava patentti- ja rekisterihallitukselle myymisestä sekä huutokaupassa 8 a §:n 3 momentissa tarkoitettulla tavalla pysytetyistä kiinnityksistä. Huutokaupan toimittajan on tehtävä ilmoitus myös sellaisen saatavan perimiseksi

toimitetun ulosmittauksen perääntymisestä, jonka vakuudeksi on vahvistettu yrityskiinnitys.

Irtaimistokiinnitykseen sovelletaan aikaisempaa lakia niin kauan kuin kiinnitys yrityskiinnityslain 38 §:n 3 momentin mukaan on voimassa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____
kuuta 19 ____.

4.

Laki **konkurssisäännön muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan konkurssisäännön 6 §:n 1 momentin e kohta, sellaisena kuin se on 17 päivänä helmikuuta 1923 annetussa laissa (57/23), näin kuuluvaksi:

6 §

Paitsi mitä 5 §:ssä on myönnetty, olkoon myöskin velkojalla, joka selvän ja riidattoman saamisen näyttää, valta oikeudessa hakea velallisen omaisuuden luovuttamista konkurssiin seuraavissa tapauksissa:

e) jollei velallinen kahdeksan päivän kuluessa kehotuksen saatuaan ole tyydyttänyt velkojaa tämän saatavasta, joka yrityskiinnityksen haltijalla on oikeus välittömästi periä yritys-

kiinnityslain (/) 15 §:n 1 momentin 1 ja 5 kohdan mukaan;

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____
kuuta 19 ____.

Irtaimistokiinnitykseen sovelletaan aikaisemman lain 6 §:n 1 momentin e kohtaa niin kauan kuin irtaimistokiinnitys on voimassa yrityskiinnityslain 38 §:n 3 momentin mukaan.

5.

Laki **konkurssisäännön väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain 71 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan konkurssisäännön väliaikaisesta muuttamisesta 12 päivänä helmikuuta 1932 annetun lain (55/32) 71 §:n 7 momentti näin kuuluvaksi:

71 §

Irtaimen omaisuus on myytävä julkisella huutokaupalla, jolleivät kaikki kokouksessa läsnä olevat velkojat velallisen suostumuksella toisin pääätä. Kuitenkin saadaan elinkeinotoiminnassa käytettävä irtain omaisuus myydä muulla tavoin, jos ne velkojat, joiden saamisista on yh-

teensä enemmän kuin puolet, katsovat sen voivan tällä tavoin edullisimmin tapahtua.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____
kuuta 198 ____ . Tämän lain voimassaolosta on voimassa, mitä konkurssisäännön väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain (55/32) voimassaolosta on säädetty.

6.

Laki**etuoikeusasetuksen muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 9 päivänä marraskuuta 1868 annetun etuoikeusasetuksen 6 a § ja 15 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 6 a § 13 päivänä huhtikuuta 1960 annetussa laissa (184/60) ja 15 §:n 2 momentti 4 päivänä marraskuuta 1966 annetussa laissa (536/66),

muutetaan 3 §:n 3 momentti ja 20 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 3 §:n 3 momentti 31 päivänä heinäkuuta 1947 annetussa laissa (626/47) ja 20 §:n 2 momentti mainitussa 4 päivänä marraskuuta 1966 annetussa laissa, sekä

lisätään 4 a §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa 4 päivänä marraskuuta 1966 annetussa laissa, uusi 3 momentti, seuraavasti:

3 §

Yrityskiinnityksen tuottamasta etuoikeudesta on voimassa, mitä jäljempänä säädetään.

4 a §

Samalla etuoikeudella kuin 1 ja 2 momentissa mainitut saatavat maksetaan kiinnitetystä omaisuudesta saaminen, jonka vakuudeksi on vahvistettu yrityskiinnityslain (/) tarkoitettu yrityskiinnitys. Yrityskiinnitysten keskinäisestä etuoikeudesta säädetään yrityskiinnityslain 8 §:n 2 momentissa.

20 §

Muutoin on velkoja myös ulosmittauksessa, joka toimitetaan toisen velkojan hakemuksesta, oikeutettu maksun saamiseen ulosmitatusta omaisuudesta samalla etuoikeudella, mikä hänellä edellä olevien säännösten mukaan olisi konkurssissa. Maanomistajalle tuleva rakennus-

ten tai tilusten rappion korvaus, 7 §:ssä tarkoitetut verot ja maksut, saaminen, joka on mainittu 4, 4 a §:n 1 ja 2 momentissa, 9 tahi 10 §:ssä, sekä 13 §:ssä tarkoitetut korvaukset ja varat suoritetaan etuoikeudella kuitenkin vain siinä tapauksessa, että omaisuus on siitäkkin saamisesta ulosmitattu taikka maanomistajalla on ulosmitattuun omaisuuteen korvaussaamisestaan pidätysoikeus.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 19 .

Irtaimistokiinnityksen etuoikeus määräytyy aikaisemman lain mukaisesti niin kauan kuin irtaimistokiinnitys on yrityskiinnityslain 38 §:n 3 momentin mukaan voimassa. Silloin kun irtaimistokiinnitys sanotussa lainkohdassa tarkoitetulla tavalla suoritetaan yrityskiinnitystä paremmalla etuoikeudella, myös yrityskiinnityksen etuoikeudesta on voimassa, mitä tässä laissa säädetään irtaimistokiinnityksen etuoikeudesta.

7.

Laki**patentti- ja rekisterihallituksesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti lisätään patentti- ja rekisterihallituksesta 30 päivänä joulukuuta 1965 annetun lain (749/65) 1 §:ään uusi 2 momentti, 9 §:ään uusi 3 momentti sekä 11 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

1 §

Patentti- ja rekisterihallitus käsittelee lisäksi yrityskiinnitysasiat sen mukaan kuin erikseen on säädetty.

9 §

Muutoksenhausta patentti- ja rekisterihallituksen yrityskiinnitysasiassa tekemään päätökseen on säädetty yrityskiinnityslaisissa (/).

11 §

Patentti- ja rekisterihallituksen antamasta rasisitustodistuksesta ja muista toimituskirjoista yrityskiinnitysasioissa suoritetaan leimaveroa siten kuin leimaverolaissa (62/43) on säädetty.

Tämä laki tulee voimaan päivänä -
kuuta 19 .

8.

Laki**leimaverolain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 6 päivänä elokuuta 1943 annetun leimaverolain 45 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on 3 päivänä joulukuuta 1982 annetussa laissa (874/82), sekä

lisätään lain 10 §:ään työlupaa koskevan nimikkeen jälkeen uusi *Yrityskiinnitysasiassa velkakirjaan merkittävää todistusta* koskeva nimike seuraavasti:

10 §

Seuraavat toimituskirjat tai viranomaiselle esitettyyn asiakirjaan merkityt lupatodistukset, mikäli ne eivät ole leimaverosta vapaat, on 6 ja 8 §:ssä säädetyn leiman sijasta varustettava leimalla seuraavin määrin:

Yrityskiinnitysasiassa velkakirjaan merkittävä todistus 210 markkaa.

45 §

Velkakirja tai muu saamistodiste on, kun se kiinnityksen tai maksun saamiseksi tuodaan oikeuteen, patentti- ja rekisterihallitukselle taikka autorekisteri- tai ulosottoviranomaiselle, leimattava sen pääomamäärän mukaan, josta kiin-

nitystä tai maksua haetaan, 1,5 prosentin määrään kultakin täydeltä markalta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä -
kuuta 19 .

Velkakirja, joka annetaan patentti- ja rekisterihallitukselle yrityskiinnityksen vahvistamista varten sekä velallisen ja velkojan sopimuksen mukaan korvaa velkakirjan, johon merkityn sitoumuksen vakuudeksi on voimassa irtaimistokiinnitys, katsotaan varustetuksi leimalla siltä pääoman osalta, joka suuruudeltaan vastaa asianmukaisesti leimalla varustetun korvattavan velkakirjan pääomaa. Patentti- ja rekisterihallituksen tehtävänä on yrityskiinnitystä vahvistettaessa mitätöidä korvattava velkakirja sekä merkitä panttivelkakirjaan todistus maksetusta leimaverosta.

9.

Laki**rikoslain 38 luvun 5 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan rikoslain 38 luvun 5 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on 31 päivänä tammikuuta 1930 annetussa laissa (40/30), näin kuuluvaksi:

38 luku**Epärehellisyydestä ja rangaistavasta voitonpyynnöstä****5 §**

Sama olkoon laki, jos joku, jonka omaisuutta yrityskiinnityksen nojalla on panttina, tahallansa on kiinnityksenhaltijan oikeutta loukaten luovuttanut panttina olevaa omaisuutta tahi kiinnityksenhaltijan vahingoksi sitä hävittänyt

taikka jos se, jonka omistamaan tai hallitsemaan maatilaa on voimassa metsäkiinnitys, tahallansa on kiinnityksenhaltijan luvatta käyttänyt tilan metsää vastoin metsäkäyttöoikeuden rajoituksen tai metsätaloussuunnitelman määräystä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 19 .

Irtaimistokiinnityksenhaltijan oikeutta loukkaavaan tekoon sovelletaan aikaisempaa lakia.

10.

Laki**osakeyhtiölain 14 luvun 5 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 29 päivänä syyskuuta 1978 annetun osakeyhtiölain 14 luvun 5 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on 5 päivänä elokuuta 1983 annetussa laissa (687/83), näin kuuluvaksi:

14 luku**Sulautuminen ja osakkeiden lunastaminen
tytäryhtiössä****5 §**

Neljän kuukauden kuluessa siitä, kun sulautumissopimuksen hyväksyminen on rekisteröity, yhtiöiden on haettava sulautuvan yhtiön kotipaikan tuomioistuimen tai, 2 §:ssä tarkoitettussa tapauksessa, vastaanottavalle yhtiölle yhtiöjärjestyksessä määrätyn kotipaikan tuomioistuimen lupa sulautumissopimuksen täytäntöönpanoon uhalla, että sulautuminen muuten raukeaa. Hakemukseen on liitettävä selvitys sopimuksen hyväksymisen rekisteröimisestä se-

kä luettelo sulautuvan yhtiön tunnetuista velkojista ja heidän postiosoitteistaan. Muutoin on vastaavasti sovellettava, mitä 6 luvun 3 §:n 2 ja 3 momentissa on siinä tarkoitetusta tapauksesta säädetty. Yrityskiinnityksen luvan myöntämiselle asettamista edellytyksistä säädetään yrityskiinnityslaisissa (/). Luvan myöntämisestä tai epäämisestä koskevasta päätöksestä on tuomioistuimen viivytyksettä toimitettava tieto rekisteriviranomaiselle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 19 .

11.

Laki**osuuskuntalain 154 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 28 päivänä toukokuuta 1954 annetun osuuskuntalain 154 §, sellaisena kuin se on 7 päivänä lokakuuta 1983 annetussa laissa (775/83), näin kuuluvaksi:

154 §

Oikeuden on kehotettava kuulutuksella kaikkia velkojia, jotka haluavat varata itselleen oikeuden saada saamisista maksun purkautuvalta osuuskunnalta, ilmoittamaan siitä kirjallisesti oikeudelle määräpäivänä kolmen kuukauden kuluttua. Kuulutus on heti pantava nähtäville oikeuden ilmoitustaululle ja oikeuden toimesta julkaistava virallisessa lehdessä kaksi kertaa, ensimmäisen kerran viimeistään kaksi ja toisen kerran viimeistään kuukautta ennen paikalletulopäivää. Kuulutuksesta on oikeuden toimesta erikseen annettava tieto lää-

ninhallitukselle ja kaikille tunnetuille velkojille. Jos esitetään selvitys, että velkojat, jotka ovat tehneet edellä mainitun varauksen, ovat saaneet maksun saamisistaan tai että saamisista on asetettu oikeuden hyväksymä vakuus, on oikeuden annettava suostumus sulautumiseen. Yrityskiinnityksen suostumuksen antamiselle asettamista edellytyksistä säädetään yritys kiinnityslaisissa (/).

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 19 .

Helsingissä 11 päivänä marraskuuta 1983

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Oikeusministeri *Christoffer Taxell*

2.

Laki**autokiinnityslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 15 päivänä joulukuuta 1972 annetun autokiinnityslain (810/72) 5 §:n 3 momentti sekä
muutetaan 4 §:n 2 momentti näin kuuluvaksi:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus***4 §**

Kiinnitystä ei saa vahvistaa autoon, joka on ulosmitattu tai kuuluu konkurssipesään.

Kiinnitystä ei saa vahvistaa autoon, joka on sellaisen elinkeinonharjoittajan omaisuutta, jonka omaisuuteen on vahvistettu tai haettu yritys-kiinnitys. Kiinnitystä ei saa myöskään vahvistaa autoon, joka on ulosmitattu tai kuuluu konkurssipesään. Vastoin kieltä vahvistettu kiinnitys on tehoton.

5 §.**5 §**(3 mom. *kumotaan*)

Kiinnitys, joka on vahvistettu auton ollessa ulosmitattuna tai kuullessa konkurssipesään, mutta ennen kuin ulosmittauksesta tai konkurssista on ilmoitettu autorekisterikeskukselle, on tehoton.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
 kuuta 19 ____.

3.

Laki**ulosottolain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 3 päivänä joulukuuta 1895 annetun ulosottolain 2 luvun 3 §, 4 luvun 12 §, 18 §:n 1 momentti ja 28 §:n 3 momentti sekä 5 luvun 7 a §, sellaisina kuin niistä ovat 4 luvun 28 §:n 3 momentti 18 päivänä toukokuuta 1973 annetussa laissa (389/73) ja 5 luvun 7 a § 23 päivänä marraskuuta 1979 annetussa laissa (827/79), sekä
lisätään 2 lukuun uusi 2 a sekä 5 lukuun uusi 8 a ja 10 a § seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus***2 luku****Lainhausta****2 a §**

Jos saatava, jonka vakuudeksi on vahvistettu yritys-kiinnityslaissa (/) tarkoitettu yri-

tyskiinnitys, on erääntynyt ja velkoja tahtoo maksua ainoastaan panttina olevasta omaisuudesta taikka velkoja haluaa käyttää hänelle sanotun lain 15 §:n mukaan kuuluvaa oikeuttaan, hänen on pyydettävä omaisuutta käytettäväksi velan maksuun ulosotonhaltijalta.

3 §

Lainhakuasioita käsittelee sen paikkakunnan ulosotonhaltija, jossa velallisen asunto ja koti tahi väliaikainen olopaikka on, taikka kun maksua haetaan ainoastaan kiinteästä omaisuudesta lähteväksi, sen paikkakunnan ulosotonhaltija, missä omaisuus sijaitsee. Siltä, jolla ei ole missään vakinaista kotia, haetaan velkaa siellä, missä hänet tavataan taikka, ellei hän tässä maassa asu, missä hän täällä viimeksi asui. Ulkomaan mieheltä haetaan velkaa siellä, missä hänet tavataan tahi missä hänellä tässä maassa on omaisuutta. Juoksevan velkakirjan nojalla haettakoon velallista myös missä hänet tavataan.

Lainhakuasioita käsittelee sen paikkakunnan ulosotonhaltija, jossa velallisen asunto ja koti tahi väliaikainen olopaikka on, taikka kun maksua haetaan ainoastaan kiinteästä omaisuudesta lähteväksi, sen paikkakunnan ulosotonhaltija, missä omaisuus sijaitsee. Kun maksua haetaan omaisuudesta, johon on vahvistettu yritysikiinnitys, lainhakuasian käsittelee kiinnitetyn omaisuuden omistajan kotipaikan ulosotonhaltija. Siltä, jolla ei ole missään vakinaista kotia, haetaan velkaa siellä, missä hänet tavataan taikka, ellei hän tässä maassa asu, missä hän viimeksi asui. Ulkomaan mieheltä haetaan velkaa siellä, missä hänet tavataan tahi missä hänellä tässä maassa on omaisuutta. Juoksevan velkakirjan nojalla haettakoon velallista myös missä hänet tavataan.

4 luku

Ulosmittauksesta

12 §.

Kun jollakulla on panttioikeus velallisen irtaimen omaisuuteen tahi oikeus pitää takanansa sellaista omaisuutta saamisensa vakuutena, älköön se estäkö omaisuuden ulosmittaamista ja myymistä muusta velallisen velasta; ja saakoon sellainen velkoja maksun myyntihinnasta, jos hän on sitä ulosottomieheltä ennen huutoa vaatinut. Jos velkojalla on se omaisuus panttina tahi muuten panttioikeuden nojalla hallussaan, on kuitenkin, ellei hän tyydy ottamaan saamistansa myyntihinnasta eikä myöskään anneta täyttä lunastusta pantista, myyminen toimitettava säilyttäen pantinhaltijan oikeuden; älköönkään hän silloin olko velvollinen antamaan panttia hallustaan.

Pantinhaltija ei saa kieltäytyä ottamasta lunastusta, milloin sitä nyt sanotuissa tapauksissa taikka myymisen perästä hänelle tarjotaan, vaikkei hänen saamisensa vielä olekaan langennut maksettavaksi.

12 §

Panttioikeus velallisen irtaimen omaisuuteen tai oikeus pitää hallussaan sellaista omaisuutta saamisen vakuutena ei estä omaisuuden ulosmittaamista ja myymistä tai 18 §:ssä tarkoitettua saatavan perimistä muusta velallisen velasta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettun panttioikeuden ja pidätys-oikeuden haltija saa maksun omaisuuden myyntihinnasta, jos hän on sitä ulosottomieheltä ennen huutoa vaatinut. Jos kysymys on 18 §:ssä tarkoitettusta saatavan perimisestä, panttioikeuden haltijan on vaadittava maksua kertyvistä varoista kahden viikon kuluessa siitä, kun hän on saanut tiedon sanotussa pykälässä tarkoitettusta maksukiellosta.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Jos velkojalla on omaisuus panttioikeuden nojalla hallussaan, on myyminen toimitettava säilyttämällä pantinhaltijan oikeus, jolle tämä tyydy ottamaan saamistansa myyntihinnasta eikä pantista myöskään anneta täyttä lunastusta. Pantinhaltija ei tällöin ole velvollinen antamaan panttia hallustaan. Pantinhaltija ei saa kieltäytyä ottamasta lunastusta, milloin sitä hänelle edellä tarkoitetuissa tapauksissa tai myymisen jälkeen tarjotaan, vaikkei hänen saamisensa vielä olekaan erääntynyt.

18 §.

Kun muu kuin 16 §:ssä mainittu saaminen on ulosmitattava, ottaakoon ulosottomies talteen asiakirjan, joka on saamisen todisteena, jos sellainen asiakirja on saatavissa, ja kirjoittakoon pöytäkirjaan kiellon, että se, jonka tulee saaminen suorittaa, ei saa mitään siitä antaa pois kellekään muulle kuin ulosottomiehelle tahi sille, jolle velallisen oikeus ulosmittauksen johdosta ehkä siirtyy; ja laitettakoon sitten ulosottomiehen toimesta pöytäkirjanote sille, jolle kiello on annettava; olkoon kuitenkin velkoja, jos ulosottomies vaatii, velvollinen edeltä maksamaan kulut kiellon tiedoksi saattamisesta. Jos se, jolle kiello on tiedoksi annettava, oleskelee maan ulkopuolella, olkoon tiedonanto velkojan oma asia.

18 §

Kun muu kuin 16 §:ssä tarkoitettu saaminen on ulosmitattava, ulosottomiehen on otettava talteen asiakirja, joka on saamisen todisteena, jos sellainen asiakirja on saatavissa, ja kirjoitettava pöytäkirjaan kiello, että se, jonka tulee saaminen suorittaa, ei saa mitään antaa kenellekään muulle kuin ulosottomiehelle tahi sille, jolle velallisen oikeus ulosmittauksen johdosta ehkä siirtyy. Ulosottomiehen on toimitettava laatimansa pöytäkirjanote sille, jolle kiello on annettava. Velkoja on velvollinen maksamaan kulut etukäteen kiellon tiedoksi antamisesta, jos ulosottomies niin vaatii. Jos se, jolle kiello on tiedoksi annettava, oleskelee maan ulkopuolella, on velkojan huolehdittava tiedoksiannosta. Jos ulosmitattava saaminen on sellaista omaisuutta, johon saattaa olla vahvistettu yrityskiinnitys, ulosottomiehen on hankittava tiedot mahdollisista yrityskiinnityksistä sekä ilmoitettava kiinnityksenhaltijalle maksukiellon antamisesta noudattaen, mitä 5 luvun 7 a §:ssä on säädetty.

28 §

Alusrekisteriin merkityn suomalaisen aluksen tai sen osuuden, rekisteröidyn ilma-aluksen, linja- tai kuorma-auton taikka perävaunun sekä patentin, tavaramerkkioikeuden ja mallioikeuden ulosmittauksesta on viipymättä ilmoitettava asianomaiselle rekisteriviranomaiselle.

Alusrekisteriin merkityn suomalaisen aluksen tai sen osuuden, rekisteröidyn ilma-aluksen, linja- tai kuorma-auton taikka perävaunun sekä patentin, tavaramerkkioikeuden ja mallioikeuden ulosmittauksesta sekä ulosmittauksesta sellaisen saatavan perimiseksi, jonka vakuudeksi on vahvistettu yrityskiinnitys, on viipymättä ilmoitettava asianomaiselle rekisteriviranomaiselle.

5 luku

Ulosmitatun omaisuuden rahaksi muuttamisesta

7 a §.

Kun on myytävä sellaista irtainta omaisuutta,

7 a §

Kun on myytävä sellaista irtainta omaisuutta,

Voimassa oleva laki

johon saattaa olla vahvistettu irtaimistokiinnityksestä annetussa laissa (55/23) tarkoitettu irtaimistokiinnitys, huutokaupan toimittajan tulee hankkia tuomiokunnan tuomarilta tai kiinteistötuomarilta tiedot omaisuuteen mahdollisesti vahvistetuista irtaimistokiinnityksistä ja niiden etuoikeudesta. Kiinnityksenhaltijalle, jonka asuinpaikka tai osoite on tunnettu, on huutokaupan toimittajan annettava tieto myymisestä kirjeellä, joka on kirjattuna jätettävä postin kuljetettavaksi vähintään viikkoa ennen huutokauppaa.

Ehdotus

johon saattaa olla vahvistettu *yrityskiinnitys*, huutokaupan toimittajan on *hankittava patentti- ja rekisterihallitukselta* tiedot omaisuuteen mahdollisesti vahvistetuista *yrityskiinnityksistä* ja niiden etuoikeudesta. Kiinnityksenhaltijalle, jonka asuinpaikka tai osoite on tunnettu, on huutokaupan toimittajan annettava tieto myymisestä kirjeellä, joka on kirjattuna jätettävä postin kuljetettavaksi vähintään viikkoa ennen huutokauppaa.

8 a §

Jos on myytävä sellaista elinkeinotoimintaan kuuluvaa irtainta omaisuutta, johon on vahvistettu yrityskiinnitys, omaisuus on pantava myytäväksi yhtenä kokonaisuutena tai sopivalla tavalla jaettuna, jollei velallinen taikka yrityskiinnityksenhaltija tai ulosottoa vaatinut velkoja viimeistään huutokauppatilaisuudessa sitä kiellä.

Ulosottomies saa todeta 1 momentissa tarkoitettulla tavalla pidetyssä huutokaupassa tehdyt tarjoukset rauenneiksi ja panna omaisuuden myyntiin muulla tavalla, jos hän arvioi myymisen voivan siten tapahtua selvästi edullisemmin.

Jos yrityksen omaisuus on myyty yhtenä kokonaisuutena, kiinnityksenhaltija saa jättää saatavansa omaisuuteen kiinnitettyksi, jos hän ennen kauppahinnan jakamista ilmoittaa siitä ja ostaja ottaa vastatakseen saatavasta.

10 a §

Kun sellaisen irtaimen omaisuuden huutokauppa, johon on vahvistettu yrityskiinnitys, on saanut lainvoiman ja kauppasumman jako on toimitettu, huutokaupan toimittajan on ilmoitettava patentti- ja rekisterihallitukselle myymisestä sekä huutokaupassa 8 a §:n 3 momentissa tarkoitettulla tavalla pysytetyistä kiinnityksistä. Huutokaupan toimittajan on tehtävä ilmoitus myös sellaisen saatavan perimiseksi toimitetun ulosmittauksen peräntymisestä, jonka vakuudeksi on vahvistettu yrityskiinnitys.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 19 .

Irtaimistokiinnitykseen sovelletaan aikaisempaa lakia niin kauan kuin kiinnitys yrityskiinnityslain 38 §:n 3 momentin mukaan on voimassa.

4.

Laki**konkurssisäännön muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan konkurssisäännön 6 §:n 1 momentin e kohta, sellaisena kuin se on 17 päivänä helmikuuta 1923 annetussa laissa (57/23), näin kuuluvaksi:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus***6 §**

Paitsi mitä 5 §:ssä on myönnetty, olkoon myöskin velkojalla, joka selvän ja riidattoman saamisen näyttää, valta oikeudessa hakea velallisen omaisuuden luovuttamista konkurssiin seuraavissa tapauksissa:

e) jollei velallinen kahdeksan päivän kuluessa kehoituksen saatuaan ole tyydyttänyt velkojaa velasta, joka irtaimistokiinnityksestä annetun lain 13 §:n 2, 3 ja 5 kohdan mukaan on erääntynyt;

e) jollei velallinen kahdeksan päivän kuluessa kehoituksen saatuaan ole tyydyttänyt velkojaa tämän saatavasta, joka yrityskiinnityksen haltijalla on oikeus välittömästi periä yrityskiinnityslain (/) 15 §:n 1 momentin 1 ja 5 kohdan mukaan;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 19 .

Irtaimistokiinnitykseen sovelletaan aikaisemman lain 6 §:n 1 momentin e kohtaa niin kauan kuin irtaimistokiinnitys on yrityskiinnityslain 38 §:n 3 momentin mukaan voimassa.

5.

Laki**konkurssisäännön väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain 71 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan konkurssisäännön väliaikaisesta muuttamisesta 12 päivänä helmikuuta 1932 annetun lain (55/32) 71 §:n 7 momentti näin kuuluvaksi:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus***71 §**

Irtain omaisuus on ylimalkaan julkisella huutokaupalla myytävä, elleivät kaikki kokouksessa läsnä olevat velkojat velallisen suostumuksella toisin päättää. Kuitenkin myytäköön tavaravarasto muulla tavoin, jos ne velkojat, joiden

Irtain omaisuus on myytävä julkisella huutokaupalla, jolleivät kaikki kokouksessa läsnä olevat velkojat velallisen suostumuksella toisin päättää. Kuitenkin saadaan elinkeinotoiminnassa käytettävä irtain omaisuus myydä muulla ta-

Voimassa oleva laki

saamisia yhteensä on enmpi puoli, katsovat sen voivan edullisesti tapahtua ja velallinen ei myymistä kiellä. Jos velkojalla on panttioikeus irtaimeen omaisuuteen, älköön vastoin hänen tahtonsa myymistä toimitettako muulla tavoin kuin huutokaupalla.

Ehdotus

voin, jos ne velkojat, joiden saamisia on yhteensä *enemmän kuin puolet*, katsovat sen voivan *tällä tavoin edullisemmin tapahtua*.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 198 . Tämän lain voimassaolosta on voimassa, mitä konkurssisäännön väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain (55/32) voimassaolosta on säädetty.

6.

Laki**etuoikeusasetuksen muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 9 päivänä marraskuuta 1868 annetun etuoikeusasetuksen 6 a § ja 15 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 6 a § 13 päivänä huhtikuuta 1968 annetussa laissa (184/60) ja 15 §:n 2 momentti 4 päivänä marraskuuta 1966 annetussa laissa (536/66),

muutetaan 3 §:n 3 momentti ja 20 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 3 §:n 3 momentti 31 päivänä heinäkuuta 1947 annetussa laissa (626/47) ja 20 §:n 2 momentti mainitussa 4 päivänä marraskuuta 1966 annetussa laissa, sekä

lisätään 4 a §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa 4 päivänä marraskuuta 1966 annetussa laissa, uusi 3 momentti, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

3 §

Etuoikeudesta, minkä irtaimistokiinnitys tuottaa, on voimassa, mitä siitä erikseen on säädetty.

Yrityskiinnityksen tuottamasta etuoikeudesta on voimassa, mitä *jäljempänä* säädetään.

4 a §.

Tämän jälkeen maksetaan ennakoperintälain (418/59) 27 §:n, työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetun lain (366/63) 10 §:n ja merimiesverolain (208/58) 12 §:n tarkoittamat saamiset viimeiseltä ja kuluvalta vuodelta.

Samalla etuoikeudella suoritetaan eläkesäätiön, työntekijäin eläkelaisissa tarkoitetun muun eläkelaitoksen, eläketurvakeskuksen, työeläkessan ja merimieseläkekassan työnantajalta oleva saatava, mikäli sitä ei saada sen vakuutena olevasta kiinnityksestä tai pantista.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Samalla etuoikeudella kuin 1 ja 2 momentissa mainitut saatavat maksetaan kiinnitetystä omaisuudesta saaminen, jonka vakuudeksi on vahvistettu yrityskiinnityslain (/) tarkoitettu yrityskiinnitys. Yrityskiinnitysten keskinäisestä etuoikeudesta säädetään yrityskiinnityslain 8 §:n 2 momentissa.

6 a §.

Lähinä tätä saakoon velkoja, jonka saamisesta kiinnitys on vahvistettu velallisen irtaimen omaisuuteen, siitä maksun ennen muita. Jos samanlaatuisen irtaimen omaisuuteen on vahvistettu useita kiinnityksiä, on aikaisemmalla kiinnityksellä etuoikeus myöhemmän edellä ja samanaikaisilla kiinnityksillä sama oikeus, kuitenkin noudattaen mitä 15 §:ssä on säädetty.

(kumotaan)

6 a §

15 §.

Laki on sama, jos irtaimen omaisuuteen myönnetty kiinnitys käsittää eri ryhmiä sellaista omaisuutta ja näistä johonkin on lisäksi erikseen vahvistettu huonomman etuoikeuden tuottava kiinnitys.

(kumotaan)

15 §

20 §

Muutoin on velkoja myös ulosmittauksessa, joka toimitetaan toisen velkojan hakemuksesta, oikeutettu maksun saamiseen ulosmitatusta omaisuudesta samalla etuoikeudella, mikä hänellä edellä olevien säännöksen mukaan olisi konkurssissa. Maanomistajalle tuleva rakennusten tai tilusten rappion korvaus, 7 §:ssä tarkoitetut verot ja maksut, saaminen, joka on mainittu 4, 4 a, 9 tahi 10 §:ssä, sekä 13 §:ssä tarkoitetut korvaukset ja varat suoritetaan etuoikeudella kuitenkin vain siinä tapauksessa, että omaisuus on siinäkin saamisesta ulosmitattu taikka maanomistajalla on ulosmitattuun omaisuuteen korvaussaamisesta pidätys-oikeus.

Muutoin on velkoja myös ulosmittauksessa, joka toimitetaan toisen velkojan hakemuksesta, oikeutettu maksun saamiseen ulosmitatusta omaisuudesta samalla etuoikeudella, mikä hänellä edellä olevien säännöksen mukaan olisi konkurssissa. Maanomistajalle tuleva rakennusten tai tilusten rappion korvaus, 7 §:ssä tarkoitetut verot ja maksut, saaminen, joka on mainittu 4, 4 a §:n 1 ja 2 momentissa, 9 tahi 10 §:ssä, sekä 13 §:ssä tarkoitetut korvaukset ja varat suoritetaan etuoikeudella kuitenkin vain siinä tapauksessa, että omaisuus on siinäkin saamisesta ulosmitattu taikka maanomistajalla on ulosmitattuun omaisuuteen korvaussaamisesta pidätys-oikeus.

Tämä laki tulee voimaan päivänä -
kuuta 19 .

Irtaimistokiinnityksen etuoikeus määräytyy aikaisemman lain mukaisesti niin kauan kuin irtaimistokiinnitys on yrityskiinnityslain 38 §:n 3 momentin mukaan voimassa. Silloin kun irtai-

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

mistokiinnitys sanotussa lainkohdassa tarkoitettulla tavalla suoritetaan yrityskiinnitystä paremmalla etuoikeudella, myös yrityskiinnityksen etuoikeudesta on voimassa, mitä tässä laissa säädetään irtaimistokiinnityksen etuoikeudesta.

7.

Laki**patentti- ja rekisterihallituksesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti lisätään joulukuuta 1965 annetun lain (749/65) 1 §:ään uusi 2 momentti, 9 §:ään uusi 3 momentti sekä 11 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus***1 §**

Patentti- ja rekisterihallitus käsittelee lisäksi yrityskiinnityksasiat sen mukaan kuin erikseen on säädetty.

9 §

Muutoksenhausta patentti- ja rekisterihallituksen yrityskiinnityksiasiassa tekemään päätöksen on säädetty yrityskiinnityslaisissa (/).

11 §

Patentti- ja rekisterihallituksen antamasta rasisitustodistuksesta ja muista toimituskirjoista yrityskiinnityksasioissa suoritetaan leimaveroa siten kuin leimaverolaissa (662/43) on säädetty.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 19 .*

8.

Laki

leimaverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 6 päivänä elokuuta 1943 annetun leimaverolain 45 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on 3 päivänä joulukuuta 1982 annetussa laissa (874/82), sekä

lisätään lain 10 §:ään työlupaa koskevan nimikkeen jälkeen uusi Yrityskiinnitysasiassa velkakirjaan merkittävää todistusta koskeva nimike seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

10 §

Seuraavat toimituskirjat tai viranomaiselle esitettyyn asiakirjaan merkityt lupatodistukset, mikäli ne eivät ole leimaverosta vapaat, on 6 ja 8 §:ssä säädetyn leiman sijasta varustettava leimalla seuraavin määrin:

Yrityskiinnitysasiassa velkakirjaan merkittävä todistus 210 markkaa.

45 §.

Velkakirja tai muu saamistodiste on, kun se kiinnityksen tai maksun saamiseksi tuodaan oikeuteen taikka autorekisteri- tai ulosottoviranomaiselle, leimattava sen pääomamäärän mukaan, josta kiinnitystä tai maksua haetaan, 1,2 prosentin määrään kultakin täydeltä markalta.

45 §

Velkakirja tai muu saamistodiste on, kun se kiinnityksen tai maksun saamiseksi tuodaan oikeuteen, *patentti- ja rekisterihallitukselle* taikka autorekisteri- tai ulosottoviranomaiselle, leimattava sen pääomamäärän mukaan, josta kiinnitystä tai maksua haetaan, 1,5 prosentin määrään kultakin täydeltä markalta.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 19 .*

Velkakirja, joka annetaan patentti- ja rekisterihallitukselle yrityskiinnityksen vahvistamista varten sekä velallisen ja velkojan sopimuksen mukaan korvaa velkakirjan, johon merkityn sitoumuksen vakuudeksi on voimassa irtaimistokiinnitys, katsotaan varustetuksi leimalla siltä pääoman osalta, joka suuruudeltaan vastaa asianmukaisesti leimalla varustetun korvattavan velkakirjan pääomaa. Patentti- ja rekisterihallituksen tehtävänä on yrityskiinnitystä vahvistettaessa mitätöidä korvattava velkakirja sekä merkitä panttivelkakirjan todistus maksetusta leimaverosta.

9.

Laki**rikoslain 38 luvun 5 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan rikoslain 38 luvun 5 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on 31 päivänä tammikuuta 1930 annetussa laissa (40/30), näin kuuluvaksi:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus***38 luku****Epärehellisyydestä ja rangaistavasta voitonpyynnöstä****5 §**

Sama olkoon laki, jos joku, jonka omaisuutta irtaimistokiinnityksen nojalla on panttina, tahallansa on kiinnityksenhaltijan oikeutta loukkaamalla vienyt panttina olevaa omaisuutta pois tahi kiinnityksenhaltijan vahingoksi sitä yli tarpeensa käyttänyt tai muulla tavoin hunkannut, taikka jos se, jonka omistamaan tai hallitsemaan maatilaan on voimassa metsäkiinnitys, tahallansa on kiinnityksenhaltijan luvatta käyttänyt tilan metsää vastoin metsänkäyttöoikeuden rajoituksen tai metsätaloussuunnitelman määräyksiä.

Sama olkoon laki, jos joku, jonka omaisuutta *yrityskiinnityksen* nojalla on panttina, tahallansa on kiinnityksenhaltijan oikeutta *loukaten luovuttanut* panttina olevaa omaisuutta tahi kiinnityksenhaltijan vahingoksi sitä *hävittänyt* taikka jos se, jonka omistamaan tai hallitsemaan maatilaan on voimassa metsäkiinnitys, tahallansa on kiinnityksenhaltijan luvatta käyttänyt tilan metsää vastoin metsänkäyttöoikeuden rajoituksen tai metsätaloussuunnitelman määräyksiä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 19 .

Irtaimistokiinnityksenhaltijan oikeutta loukkaavaan tekoon sovelletaan aikaisempaa lakia.

10.

Laki**osakeyhtiölain 14 luvun 5 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 29 päivänä syyskuuta 1978 annetun osakeyhtiölain 14 luvun 5 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on 5 päivänä elokuuta 1983 annetussa laissa (687/83), näin kuuluvaksi:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus***14 luku****14 luku**

**Sulautuminen ja osakkeiden lunastaminen
tytäryhtiössä**

**Sulautuminen ja osakkeiden lunastaminen
tytäryhtiössä**

5 §**5 §**

Neljän kuukauden kuluessa siitä, kun sulau-

Neljän kuukauden kuluessa siitä, kun sulau-

Voimassa oleva laki

tumissopimuksen hyväksyminen on rekisteröity, yhtiöiden on haettava sulautuvan yhtiön kotipaikan tuomioistuimen tai, 2 §:ssä tarkoitettussa tapauksessa, vastaanottavalle yhtiölle yhtiöjärjestyksessä määrätyn kotipaikan tuomioistuimen lupa sulautumissopimuksen täyttämiseen uhalla, että sulautuminen muuten raukeaa. Hakemukseen on liitettävä selvitys sopimuksen hyväksymisen rekisteröimisestä sekä luettelo sulautuvan yhtiön tunnetuista velkojista ja heidän postiosoitteistaan. Muutoin on vastaavasti sovellettava, mitä 6 luvun 3 §:n 2 ja 3 momentissa on siinä tarkoitettusta tapauksesta säädetty. Luvan myöntämistä tai epäämistä koskevasta päätöksestä on tuomioistuimen viivytyksettä toimitettava tieto rekisteriviranomaiselle.

Ehdotus

tumissopimuksen hyväksyminen on rekisteröity, yhtiöiden on haettava sulautuvan yhtiön kotipaikan tuomioistuimen tai, 2 §:ssä tarkoitettussa tapauksessa, vastaanottavalle yhtiölle yhtiöjärjestyksessä määrätyn kotipaikan tuomioistuimen lupa sulautumissopimuksen täyttämiseen uhalla, että sulautuminen muuten raukeaa. Hakemukseen on liitettävä selvitys sopimuksen hyväksymisen rekisteröimisestä sekä luettelo sulautuvan yhtiön tunnetuista velkojista ja heidän postiosoitteistaan. Muutoin on vastaavasti sovellettava, mitä 6 luvun 3 §:n 2 ja 3 momentissa on siinä tarkoitettusta tapauksesta säädetty. *Yrityskiinnityksen luvan myöntämiselle asettamista edellytyksistä säädetään yrityskiinnityslaisissa (/).* Luvan myöntämistä tai epäämistä koskevasta päätöksestä on tuomioistuimen viivytyksettä toimitettava tieto rekisteriviranomaiselle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 19

11.

Laki**osuuskuntalain 154 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 28 päivänä toukokuuta 1954 annetun osuuskuntalain 154 §, sellaisena kuin se on 7 päivänä lokakuuta 1983 annetussa laissa (775/83), näin kuuluvaksi:

*Voimassa oleva laki***154 §**

Oikeuden on kehotettava kuulutuksella kaikkia velkojia, jotka haluavat varata itselleen oikeuden saada saamisista maksun purkauvalta osuuskunnalta, ilmoittamaan siitä kirjallisesti oikeudelle määräpäivänä kolmen kuukauden kuluttua. Kuulutus on heti pantava nähtäville oikeuden ilmoitustaululle ja oikeuden toimesta julkaistava virallisessa lehdessä kaksi kertaa, ensimmäisen kerran viimeistään kaksi ja toisen kerran viimeistään kuukautta ennen paikalletulopäivää. Kuulutuksesta on oikeuden toimesta erikseen annettava tieto lää-

*Ehdotus***154 §**

Oikeuden on kehotettava kuulutuksella kaikkia velkojia, jotka haluavat varata itselleen oikeuden saada saamisista maksun purkauvalta osuuskunnalta, ilmoittamaan siitä kirjallisesti oikeudelle määräpäivänä kolmen kuukauden kuluttua. Kuulutus on heti pantava nähtäville oikeuden ilmoitustaululle ja oikeuden toimesta julkaistava virallisessa lehdessä kaksi kertaa, ensimmäisen kerran viimeistään kaksi ja toisen kerran viimeistään kuukautta ennen paikalletulopäivää. Kuulutuksesta on oikeuden toimesta erikseen annettava tieto lää-

Voimassa oleva laki

ninhallitukselle ja kaikille tunnetuille velkojille. Jos esitetään selvitys, että velkojat, jotka ovat tehneet edellä mainitun varauksen, ovat saaneet maksun saamisistaan tai että saamisista on asetettu oikeuden hyväksymä vakuus, on oikeuden annettava suostumus sulautumiseen.

Ehdotus

ninhallitukselle ja kaikille tunnetuille velkojille. Jos esitetään selvitys, että velkojat, jotka ovat tehneet edellä mainitun varauksen, ovat saaneet maksun saamisistaan tai että saamisista on asetettu oikeuden hyväksymä vakuus, on oikeuden annettava suostumus sulautumiseen. *Yrityskiinnityksen suostumuksen antamiselle asettamista edellytyksistä säädetään yrityskiinnityslaisissa (/).*

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 19 _____

